

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Mart : 1987

Sayı : 210

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

Mart

1987

Sayı : 210

SAHİBİ :

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZIİŞLERİ MÜDÜRÜ :

HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

MÜESSESE MÜDÜRÜ :

ORHAN BALABAN

YAZI KURULU :

BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel: 33 38 24

ABONE :

Yurtiçi, 6 aylık 900.-TL.
Yıllık 1.800.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 2.000.-TL.
Yıllık 4.000.-TL.

GRAFİK-MİZANPAJ :

TURGAY ÇERŞİL

FOTOĞRAFLAR:

NİHAT ÜSTÜN

DİZGİ BASKI :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
TÜRK-İŞ PASAJI NO: 2
KIZILAY-ANKARA
TEL: 34 14 71

BASKI TARİHİ : 14.4.1987

İçindekiler

1	TBMM YÜRÜYÜŞÜ ENGELLENDİ
12	SÖZLEŞMELİ PERSONEL KARARNAMESİ
15	MPM GENEL KURULU YAPILDI
16	KONUT SORUNU KONFERANSI
18	TÜRK-İŞ "EYLEM PLANI" AÇIKLANDI
20	BİR İŞÇİ NASIL EV SAHİBİ OLABİLİR?
26	İSTANBUL İŞÇİ SAĞLIĞI ve İŞ GÜVENLİĞİ KONFERANSI
30	KÖŞEMDEN
31	TÜRK HARB-İŞ SÖZLEŞMESİ İMZALANDI
32	SİGORTALIYA HAYAL UMUDU MU?
34	TÜKETİCİ ALEYHİNE MAL ÜREten KURULUŞLAR "BOYKOT" EDİLECEK
35	TÜRK-İŞ SAĞLIK YASASI KONFERANSI
36	TEKSİF-SÜMERBANK SÖZLEŞMESİ İMZALANDI

DGM

TÜRK-İŞ Yöneticileri

İçin

"TAKİPSİZLİK KARARI"

Aldı...

Çeşitli işçi ve yurt sorunlarını içeren dilekçelerin, TBMM Başkanlığına verilmesi amacıyla Türk-İş ve üye sendika yöneticilerinin 24 Mart Salı günü yapmak istedikleri ve polisçe engellenen yürüyüşle ilgili olarak, Devlet Güvenlik Mahkemesi C. Savcılığınca takipsizlik kararı verildi.

Dergimizin diğer sayfalarında geniş şekilde verilen olayla ilgili olarak, Türk-İş Yönetim Kurulu Üyeleri DGM Savcılığınca çağırılarak 5,5 saat ifade vermişlerdi.

DGM Savcılığınca yapılan değerlendirme sonrasında, Türk-İş Yönetim Kurulu hakkında takipsizlik kararı alındığı açıklandı.

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

TÜRK-İŞ'İN TBMM'YE YÜRÜYÜŞÜ ENGELLENDİ...

İşçilerle Parlamento arasına polis barikadı koyan iktidarın bu tutumu şiddetle protesto edildi.

24 MART 1987

Şevket Yılmaz :

“BU İKTİDAR, DEMOKRASİDEN KORKMAKTADIR...”

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nca 16 Mart'ta uygulamaya konulması kararlaştırılan “Eylem Programı”nın ilk aşamasında, TÜRK-İŞ'in dileklerini içeren bir mektubun Sendika yöneticileri tarafından TBMM'ye götürülmesini amaçlayan yürüyüş, güvenlik güçlerince engellendi.

24 Mart'ta TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve bağlı sendikaların üst düzey yöneticilerinin Anayasa'dan kaynaklanan, dilekçeyle TBMM'ye başvuru hakkının, bugünkü iktidar tarafından “Yürüyüş için önceden izin alınmadı” gerekçesiyle engellenmesi, TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalar ve tüm demokratik kuruluşlarca kınandı.

24 Mart sabahının erken saatlerinde TÜRK-İŞ Genel Merkezinde toplanmaya başlayan bin kadar sendika yöneticisine hitaben saat 10.30'da bir konuşma yapan Genel

Başkan Şevket Yılmaz, Türk çalışma hayatı ve Türk halkının sorunlarıyla ilgili bir görevi yerine getirebilmenin huzuru içinde olduğunu belirterek, salonda bulunanlara,

TBMM'ye verilmek üzere hazırlanan açık mektubu okudu.

Son yıllarda Türkiye'de “Sosyal Devlet” anlayışının ortadan kaldırıldığını belirten ve “18. yüzyıl anlayışıyla uygulanmaya çalışılan sistem; halkı, Devlet himayesinden yoksun duruma getirdi. İktidar; Devleti, çalışanların karşısında örgütlenme yolunu seçti.” denilen mektubun okunmasından sonra, Atatürk Bulvarı yoluyla TBMM'ye gitmek üzere saat: 11.30'da binanın dışına çıkan sendikacılar, tüm yollara barikat kuran polisler tarafından engellendi. Bin kişilik yönetici grubunun İstiklal Marşı söylemesinden

• sonra, emniyet yetkilileriyle TÜRK-İŞ Yöneticileri arasında uzun süren hararetili tartışmalar oldu.

Doğal Anayasal hakları iktidar tarafından polis kuvvetleriyle engellenen ve içlerinde TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın da bulunduğu bir grup yönetici, birara polis barikatını geçmeyi başararak diğer arkadaşlarının da gelmesini beklediler. Emniyet yetkilisinin "Ancak üçerli gruplar halinde yürümenize izin veririz." demesi üzerine Genel Başkan Şevket Yılmaz ve beraberindeki sendikacılar birinci barikatta bekletilen grubun arasına döndüler.

Atatürk Bulvarına açılan Tuna Caddesi üzerinde her taraftan sarılan sendika yöneticileriyle polisler arasındaki tartışmalar sürerken, grubun arkasındaki sendikacılar bir

grup polis tarafından engelliyici taktiklerle kalabalıktan koparılıp barikatın dışına atılırken, Ankara Emniyet Müdürlüğü yetkilileri de, "Bu sizin yaptığınız Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa aykırıdır. Aksi halde zor kullanırım." diyordu.

Bu suretle polis kordonu altında bekletilen yöneticiler, yürüyüşe izin verilmeyeceğinin anlaşılması üzerine, arkadaki barikatı yararak TÜRK-İŞ Genel Merkezinin önünde toplandılar.

Şevket Yılmaz, TÜRK-İŞ binası önünde yaptığı konuş-

Yürüyüş öncesi TÜRK-İŞ Genel Merkezinde toplanan sendikacılar ve basın mensuplarına hitaben bir konuşma yapan Şevket Yılmaz, TBMM'ye verilmek üzere hazırlanan açık mektubu okudu.

**TBMM
mektubu**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA ANKARA

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun;

- ★ Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesini,
- ★ Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek "sosyal devlet" ve "sosyal adalet" ilkelerine ve gereklerine dayalı bir düzenin kurulabilmesini,
- ★ İşçi hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlama ve uygulamaların Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilâtı ilkeleri uyarınca kaldırılmasını,
- ★ Grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden işlerlik kazandırılmasını

öngören hedef ve çalışmalarını ışığında, çeşitli yurt ve işçi sorunlarına çözüm getirilmesi amacıyla 1984 yılından itibaren Başkanlığınıza ve Başkanlığınız aracılığıyla Yüce Meclisimize başvurduğum hatırlardadır.

TÜRK-İŞ bu çerçevede, Mayıs/1984'den itibaren, temel yurt ve işçi sorunlarına çözüm arayan

24 MART 1987

mada, iktidarın demokrasi-den korktuğunu ve işçinin önüne engel dikip, işçiyle polisi karşı karşıya getirmek istediğini belirtirken, "TÜRK-İŞ'in ağırbaşlılığını kimsenin sulistimal etmemesi gerekir." dedi. Daha sonra toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bir durum değerlendirmesi yaptı.

BAŞKANLAR KURULU TOPLANIYOR

Olaylar bu düzeyde gelişirken, aynı gün öğleden sonra toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, iktidarın bu tutumu hakkında 25 Mart'ta bir bildiri yayınlamasını kararlaştırdı.

Siyasal İktidarın 24 Mart 1987 günü Anayasal bir suç işlediği belirtilen bildiride, "Türk vatandaşlarının Anayasa'nın 74'üncü maddesine dayalı (Dilekçe Hakkı), örneğine polis devletlerinde bile ender rastlanan baskı yöntemleri ile

16 MART 1987

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU EYLEM PROGRAMINI AÇIKLIYOR.

TÜRK-İŞ Olağanüstü Başkanlar Kurulu, iş ve çalışma hayatı üzerindeki olumsuz gelişmeler ile, görüşmeleri süren toplu iş sözleşmelerinin durumu, alınacak ve uygulanabilecek önlemler konusunu görüşmek üzere 2 Mart'ta Ankara'da toplandı.

Siyasal iktidarın fakir halk kitleleri aleyhine yürüttüğü ekonomik politikasını, bir başka deyişle, alana haline getirilen toplu iş sözleşmelerindeki, çözümsüzlüklerin yaygın ve büyük huzursuzlukları davet edeceğini belirten Başkanlar Kurulu, bir bildiri yayınlayarak, Genel Kurul Kararları doğrultusunda kısa ve uzun

vadeli yaygın eylem ve uyarı girişimlerinin uygulanmasını belirlemek üzere 16 Mart 1987'de tekrar toplanmayı kararlaştırdı.

16 Mart'ta tekrar toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, uygulanması istenen bir dizi eylem planını kamuoyuna açıkladı.

TBMM'ye yürüyüş kararı, uygulanacak eylem programının ilk başamağı olmak üzere, diğer eylem türlerini belirleyen Başkanlar Kurulu Bildirisi ve

TÜRK-İŞ Eylem Planı Dergimizin sayfasında.

Yasa değişikliği önerilerini sunmuş, önerilerin gerekçelerini Türk kamuoyuna ve 17 Temmuz 1984, 11 Şubat 1985, 29 Nisan 1985 tarihlerinde Hükümete ayrıntılarıyla açıklamıştır. Kasım/1985'de tüm sorunlar TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde düzenlenen bir ortak toplantıda TBMM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu üyelerine anlatılmış, önlem alınması istenilmiştir. 21 Aralık 1985'de Ankara'da düzenlenen "Parlâmentoya Çağrı Toplantısı"nda çıkmazlar, sorunlar ve çözüme ilişkin düşünceler tekrarlanmıştır. 15 Ocak 1986'da Yasalarda yapılması gerekli görülen değişikliklerle ilgili ilkeler Hükümete, tüm siyasi partilere, tüm milletvekillerimize ve Başkanlığınıza bir kez daha sunulmuştur.

Üzülerek belirtmek gerekir ki, bunca girişime, çıkmazlara akılcı çözümler bulabilme çabasına karşın, bu tarihe kadar bu alanda hiçbir önem alınmamıştır.

Siyasal iktidarın çalışanlara karşı hasmane tutum ve uygulamalarını sürdürmekte direnmesi, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nu 16 Mart 1987 tarihinde kamuoyuna da duyurulan bir dizi önlem alma ve uygulama noktasına getirmiştir. Bu çerçevede; demokratik parlâmenter düzene, demokratik parlâmenter düzenin kurumlarına saygı ve güven geleneğimiz doğrultusunda, öncelikle, Anayasanın 74 üncü maddesinin Türk yurttaşlarına tanıdığı hakkın, TÜRK-İŞ Örgütünün tüm birimlerinin yöneticilerince 3071 sayılı Yasa hükümlerine göre kullanılması üzerinde görüş birliğine varılmıştır.

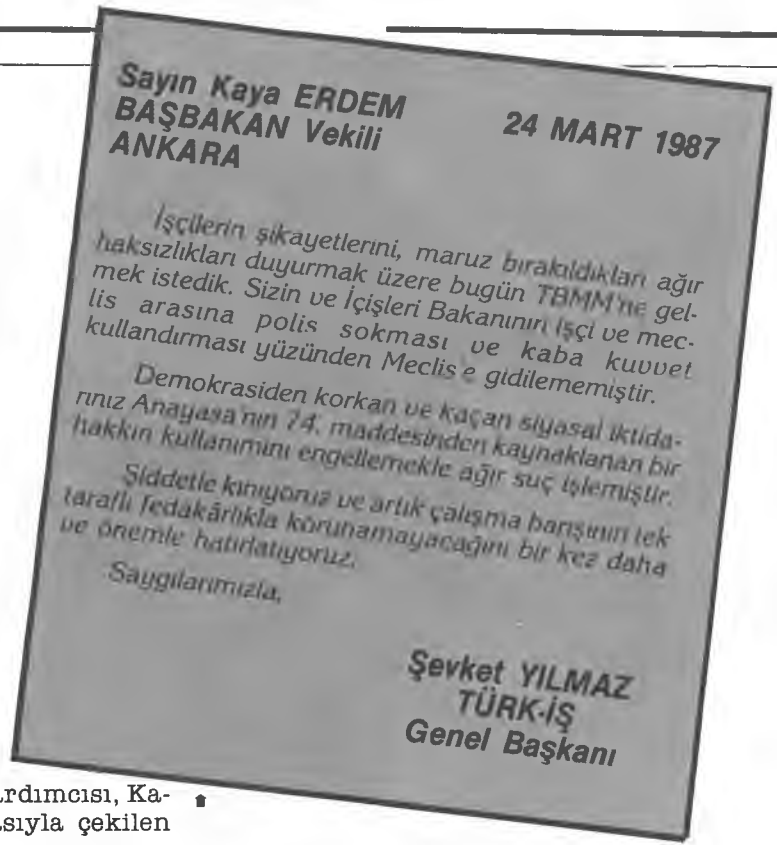
TÜRK-İŞ, Yüce Meclisimizin Ulusumuzun iktisaden güç durumdaki çoğunluğunun haklı dert ve şikâyetlerini çözebilme; Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile yerleştirebilmek için tüm imkânları seferber edeceği inancını ve güvenini korumaktadır.

- kullandırılmamıştır.” denilerek, 16 Mart'ta öngörülen Eylem Programı çerçevesinde Nisan Ayı içinde görev ve lokavtların yoğun bulunduğu en az 5 il ve ilçede, Samsun Toplantısı öncesinde protesto yürüyüşleri ve mitingler yapılacağı vurgulandı.

PROTESTO TELGRAFLARI

Engelleme sonrası Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Kaya Erdem ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'a iktidarın tutumunu kınayan protesto telgrafları çekildi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı, Kaya Erdem'e Şevket Yılmaz imzasıyla çekilen protesto telgrafı ise aynen şöyle:

TÜRK-İŞ açısından bugün cevabı dikkatle araştırılmak gereken ilk soru yakın geçmişin "sosyal hukuk devleti" olan Türkiye'nin 1980 sonrasında buradan hangi noktaya geldiği; bugün egemen kılınmak istenen şartlar kendi seyrinde bırakılırsa, önümüzdeki günlerde hangi noktalara gelinebileceğini sorusudur.

Belirtmek gerekir ki, son yedi yıl, Türkiye'de sosyal devlet anlayışını ortadan kaldırmış, hukuk devleti ilkesini ise ciddi suretle tartışılır duruma sokmuştur.

Yapısındaki tüm çarpıklıklar ve 18 inci yüzyıl anlayışı ile uygulanmaya çalışılan ekonomik sistem, iktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kesimlerin; Devlet himayesinden büyük ölçüde yoksun hale getirirken, Devlet bu kesimleri koruyucu sosyal, ekonomik ve malî tedbirler alma ödevini yerine getiremez duruma girmiştir. Buna koşut olarak, Devletin ekonomik hayattaki belirleyici etkinliği ve rolü hiç mertebesine indirgenmek, iktisaden güçsüz durumdaki kitleler özel sermayenin egemenliği altına sokulmak, insafına terkedilmek istenmektedir.

Sayın Başkan,

Bu çarpıklığın tabii sonuçları Türkiye'de son yedi yıldır tüm çıplaklığı ile yaşanmaktadır.

Siyasal iktidar geniş kitlelerin ağır ekonomik güçlükler ve her ölçünün ötesindeki hayat pahalılığı altında ezilmesine seyircidir.

Her beş yurttaşımızdan birinin işsizliğin feci sonuçları ile karşışarşıya bulunduğu Yurdumuzda, iş sağlamanın, işsizlikle mücadelenin Devletin işlevleri arasında bulunmadığı öne sürülebilmektedir.

Gerçek gelir düzeyinin yarıyarıya eksildiği, yüzbinlerce yurttaşımızın aileleri ile birlikte asgari ücret düzeyinde sefaletle mahkûm edildiği bir ortamda, sıkıntıları ortadan kaldırmakla ödevli olanlar sessiz kalabilmektedir.

İktisaden güçsüz durumdaki kesimlerin dışından tırnağından arttırarak yerine getirdiği vergi ödeme yükümlülüğü ile sağlanan imkânlar, siyasal iktidarla bütünleşen üç beş sermayedara ya da kuruma aktarılabilmektedir.

TBMM
Mektubu

TÜRK-İŞ'İ ZİYARETLER

Yürüyüşe izin verilmemesi üzerine yaklaşık bir saat sonra sırayla TÜRK-İŞ Genel Merkezine gelen SHP Genel

Başkanı Erdal İnönü, DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk ve DSP Grup Başkan Vekili Sururi Baykal ve partili milletvekilleri, Şevket Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyeleriyle görüşerek, bu haksızlığı şiddetle kınadılar.

25 MART 1987

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI

Yürüyüşün engellenmesi üzerine, 24 Mart öğleden sonra toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 25 Mart'ta yayınlanan bildirisi şöyle:

« Yürüyüşe izin verilmemesi üzerine tekrar Genel Merkez önüne gelen sendikacılara hitaben bir konuşma yapan Şevket Yılmaz, "İktidar demokrasiden korkmakta, işçinin karşısına, Anayasal haklarına karşı polis engeli dikmektedir. Bunu, şiddetli protesto ediyorum." dedi.

Türkiye'nin gelir dağılımı en bozuk ülkeler arasında başlarda olması; uygulamanın giderek daha kötüye yönelmesi siyasal iktidarı hiçbir şekilde rahatsız etmemektedir.

Emeğin ulusal ve uluslararası düzeyde bir "met'a" gibi, üstelik ucuzluğu ile iftihar edilerek, pazarlanmaya kalkışılması; Türk çalışanının emeğinin yabancı tekellerce Türkiye Cumhuriyeti Devleti hudutları içinde sömürülebilmesi için her çeşit imkânın yaratılması, bugünkü siyasal iktidar açısından, sistemin bir gereği ve yadırganmamak gereken bir uygulama olarak görülmektedir.

Ekonomik sistemin çarpıklıklarından ve çarpıklıklarda ısrarlı olunmasından kaynaklanan, kamu vicdanını ağır şekilde rencide eden bu tablonun Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Örgüt yöneticileri ve Konfederasyon saflarında bütünleşmiş milyonlarca işçi tarafından kabul edilmesi, karşılıksız bırakılması asla mümkün değildir.

Sayın Başkan,

Bunun gibi, TÜRK-İŞ açısından, sisteme yönelik eleştirilerin "12 Eylül öncesini arayış" ya da "siyaset yapma isteği" biçiminde değerlendirilmesi de kabul edilemez.

Siyasal iktidar kendi dışındaki her çevreyi, çoğu kez demokratik bir yapıda çoğulculuğa dayalı özgür düşünceleri de hedef alarak sürekli olarak suçlama eğilimindedir.

TÜRK-İŞ, siyasal iktidarcı benimsenen ekonomik sistemi tüm kurumları ile yerleştirmeyi, iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğun haklarının ortadan kaldırılmasını kolaylaştırmayı amaçlayan bu tutumu ve suçlamaları şiddetle reddetmektedir.

TÜRK-İŞ'in bu görüşü, çalışanların hak ve özgürlüklerinin korunması hedefi ile yakından ilgilidir. Türkiye ekonomik sorunlarını çözmek uğraşını, insan hakları temeline dayandırmak zorundadır.

Bu çerçevede Türkiye'nin insan haklarına saygı esasına dayalı Batı demokrasilerinden adım adım uzaklaştırılmasına seyirci kalmak, hatta bunun teşvikçisi olmak son derece zararlı ve tehlikeli bir tutumdur.

Hür sendikacılık, grevli serbest toplu pazarlık hakkı gibi, demokrasiyi gerçek anlamda demokrasi

BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ

25 MART 1987

Başkanlar Kurulumuz; Anayasa'nın 74 üncü maddesinin Türk vatandaşlarına tanıdığı hakkın, TÜRK-İŞ örgütünün tüm birimlerinin yöneticilerince 3071 sayılı Yasa hükümlerine göre kullanılması girişiminin, siyasal iktidarca engellenmesi ve bunu takıp eden gelişmeleri değerlendirmek üzere olağanüstü toplanmış, aşağıdaki görüş ve kararlarının kamuoyuna açıklanmasını uygun görmüştür.

1 — Siyasal iktidar, 24 Mart 1987 günü, bir Anayasa suçu işlemiştir.

Türk vatandaşlarının Anayasanın 74 üncü maddesine dayalı "Dilekçe hakkı", örneğine polis devletlerinde bile ender rastlanan baskı yöntemleri ile kullandırılmamıştır.

Siyasal iktidar, emrindeki emniyet güçleri ile Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu kuşatmış, iktisaden güçsüz kesimlerin temsilcilerinin Anayasa ve Yasalara dayalı hak ve özgürlüklerini kısıtlamaya kalkışmıştır. Özal Hükümetinin demokrasi anlayışı, 24 Mart Olayı ile Türk ve Dünya kamuoyu önünde bir kez daha açıklıkla sergilenmiştir.

Başkanlar Kurulu, TBMM Başkanlığına sunulması engellenen açık mektupta da ifade edildiği gibi, Yüce Meclisimizin, iktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kitlelerinin haklı dert ve şikâyetlerinin çözülebilmesi, yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yerleştirilebilmesi için imkânlarını seferber edeceği inancını ve güvenini korurken, Özal Hükümetinin tutumunu şiddetle protesto etmektedir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, Anayasa suçu işlenmesi karşısında duyarlılık gösteren tüm siyasal partilere ve temsilcilerine, Türk işçilerinin en içten teşekkürlerini sunmaktadır.

yapan kurumların, bunca uyarıya rağmen, siyasal iktidarca hayata geçirilmemekte direnilmesinin sadece çarpık ekonomik sistemin korunması amacına yöneldiğini kabul etmek mümkün değildir. Adeta Batı Demokrasilerinin Atatürk Türkiye'sini daha ileri ölçüde dışlaması için bir plân uygulanmaktadır.

Bunun TÜRK-İŞ tarafından kabul edilmesi ve karşılıksız bırakılması düşünülemez.

Sayın Başkan,

Bugün Türkiye'de milyonlarca insanımızın, tarım işçilerinin, İş Yasalarının ve sosyal güvenlik sisteminin dışında, güvencesiz durumlarını sürdürmesi siyasal iktidarı rahatsız etmemektedir.

Siyasal iktidar, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri dengeleyebilecek kurumların, örneğin grevli toplu pazarlık düzeninin işlerlik kazanmamasından sıkıntı duymamakta, sömürü şartlarını kolaylaştırmak maksadıyla, Devlet'i çalışanlar karşısında örgütlenme, Devlet gücünü özel sermaye ile bütünleştirme yolunu seçmektedir.

Devletin müdahalesi dışında gelişmesi gerekli olan toplu pazarlık düzeni, siyasal iktidarın açık ve aktif müdahalesi altındadır.

Yüzbinlerce çalışan "sözleşmeli" adı altında ekonomik hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirme imkânlarını, örgütlenme hakkını, toplu sözleşmelerden yararlanma hakkını yitirme tehdidi altındadır.

Devlet memurlarının en doğai hakkı olan sendikalaşma hakkı tanınmamaktadır.

Hür sendikacılık ilkeleri açıkça çiğnenmektedir.

Batı demokrasilerince Türkiye'nin dışlanmasına yol açan bu tutumun bir rasiyantıdan ibaret olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir.

Bunun gibi; çalışan için güvence sağlayan tüm kurumlara göz dikilmiştir. Kıdem tazminatı gibi hukuksal kurumlar ortadan kaldırılmak, işçinin meslekî kaderini işverenin iki dudağı arasına bırakmak

TBMM
Mektubu

2 — TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, ülkemizde tüm kurum ve kuruluşlarıyla işlerlik kazanmasını hedeflediği demokrasi önündeki tek engelin, bugünkü Anayasa ve Yasaların demokrasi ile çelişen hükümlerine sığınarak, iktidarını sürdürmeye çalışan Özal Hükümeti olduğunda görüş birliği içindedir.

Milyonlarca çalışanın temsilcisi, iktisaden güçsüz kesimlerin yegane umut kaynağı olan TÜRK-İŞ, demokrasiyi tüm kurum ve kuruluşlarıyla hayata geçirme mücadelesinde mutlaka başarıya ulaşacaktır.

3 — Tüm bunlara ilâveten, Başbakan Özal'ın Türk Çalışanın- da, iktisaden güçsüz kesimlerde, Türk demokrasisinde yaptığı tahribatı gözden kaçırmaya kalkışan son beyanları ise, gerçekleri gizlemeye yönelik boş bir çaba olarak değerlendirilmiştir.

Sosyal hukuk devleti, sosyal adalete dayalı demokrat bir düzen, Başbakan Özal'a ve yandaşlarına rağmen mutlaka kurulacaktır.

4 — TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, öngörülen eylem programı çerçevesinde, Nisan/1987 ayı içinde;

- Eylem komitelerinin hemen ortak toplantıya çağırılmasını,
- Grev uygulanan, ya da lokavta maruz bırakılan işçilerin bulunduğu en az beş il ve ilçede, Samsun toplantısı öncesinde toplantı, protesto yürüyüşleri ve mitingler düzenlenmesini,
- 26 Nisan 1987'de Samsun'da miting yapılmasını,
- Sendikal çalışmaları engelleyen siyasal iktidarın tutumunun ve işçi hak ve özgürlüklerine karşıt davranışlarını sürdürenlerin, her araçtan yararlanılarak, yaygın biçimde kamuoyuna duyurulması çalışmasının etkin biçimde ve derhal başlatılmasını,

Oybirliği ile kararlaştırmıştır.

26 MART 1987

KARAR DEFTERLERİNE EL KONUYOR

Bu bildiriden sonra, 26 Mart günü geceyarısına doğru Genel Merkez'e gelen polisler, inceleme yapılacağı gerekçe- siyle TÜRK-İŞ'in karar defter- lerini alıp götürdüler. Bu son olay üzerine, 27 Mart günü TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ye- ni bir açıklama yayınladı.

İktidarın baskılarını sür- düreme niyetinde olduğu belir- tilen ve "Anayasa suçu işlemiş olan hükümet, olayı olduğundan farklı gösterme ve saptırma gayreti içine gir- miştir." denilen açıklama şöyle:

istenmektedir. Siyasal iktidar binlerce işçinin işverenlerin keyfi tasarruflarıyla işinden edilmesi, tazmi- nat haklarının hatta ücretlerinin gaspedilmesi karşısında seyircidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğinde durum yürekler acısıdır. İş kazalarında ve meslek hastalıklarında en kötü ülkelerin başında gelen Türkiye'de bu durumun önlenmesi için yapıcı ve kalıcı hiçbir önlem alınmamaktadır. İşçiye, ailesine ve emeklilerine sınırlı da olsa sağlık alanında hizmet getiren ve işçinin parasıyla kurulan sağlık tesislerine bile göz dikilmiştir.

Sayın Başkan,

Tüm bu çarpıklıkların Türkiye'yi hangi noktaya getireceği sorusunun cevabı ise çıkmazdır, çö- zümsüzlüktür.

Siyasal iktidar bu gidişin çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi arayışına, demokrasiyi kalıcı kılabilmek için gösterilmek gereken özene ne denli ters ve sonuçlarının ne denli tahripkâr olabileceğini ya görmemekte, ya da daha vahimi görmek istememektedir.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi; sosyal hukuk devleti ilkelerini hedef alan, Atatürk Türkiye'- sini insan hakları temeline dayalı hukuk sisteminden koparmaya yönelen bu gidişe "dur" diyebilecek merci ise Yüce Meclisimizdir. TÜRK-İŞ, başta da belirtildiği üzere, Yüce Meclisimizin bu alanda üzeri- ne düşen tüm sorumlulukları eksiksiz yerine getirme çabası içinde olacağına inanmaktadır.

İktisaden güçsüz durumdaki geniş halk kesimlerinin, diğer bir deyişle işçilerimizin, memurlarımı- zın, köylümüzün, küçük esnafın, emekli, dul ve yetimlerimizin bu hayatî sorunlarına, Atatürk Türki- ye'sine en kısa süre içinde sahip çıkılacağı, gerekli önlemlerin alınacağı umudu ile, durumu Başkanlığınız ve Başkanlığınız aracılığıyla TBMM'nin saygıdeğer üyelerine sunarız.

Saygılarımızla,

Şevket YILMAZ
Genel Başkan

Emin KUL
Genel Sekreter

Çetin GÖÇER
Genel Mali Sekreter

Mustafa BAŞOĞLU
Gen. Eğitim Sek.

Orhan BALABAN
Gen. Teşk. Sekreteri

27 MART 1987

"Anayasanın 74'üncü maddesinin tüm Türk yurttaşlarına tanıdığı dilekçe hakkının kullanılmasını, 24 Mart 1987 günü baskı yöntemleriyle engelleyen siyasal iktidar yaptığı kanunsuzluğun, Anayasa suçu işlemiş olmanın telaşı içindedir.

Hükümet bu telaşla Türk ve Dünya kamuoyunun gözleri önünde cereyan eden olayı olduğundan farklı gösterme, saptırma gayreti içine girmiştir.

Baskıyı sürdürme niyetindedir.

Hükümete göre TÜRK-İŞ'in kalkıştığı bir yasa dışı hareket önlenmiştir...

Hükümetin "hangi yasa dışı hareket" sorusuna vereceği tek cevap yoktur.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu üyeleri ve TÜRK-İŞ üyesi Örgütlerin yöneticileri 3071 Sayılı Yasa çerçevesinde, şikayetlerini belirtir dilekçelerini vermek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne, her Türk yurttaşının yapabileceği gibi, gitmek istemişlerdir; Hükümet de, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ni emniyet güçlerine sarılarak, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ne çıkan her yolu polisle, araçlarla kapatarak, kaba kuvvetle bu Anayasal ve Yasal hakkın kullanılması engellemiştir. Bu gerçek herkesçe bilinmektedir.

24 Mart sonrasında Hükümet, işçilere ve onların temsilcilerine reva gördüğü kanunsuzluğu ve baskıyı daha da ileri noktalara götürme gayreti içine girmiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemelerini harekete geçirecek adımlar atılmıştır.

Polis, TÜRK-İŞ'in karar defterlerini dün gece saat 23.45'de almıştır.

Hükümet, bağımsız yargıyı peşin hükümle harekete sürükleyebilecek beyanlarda bulunmaya devam etmektedir.

Bu; yapılan kanunsuzluğu kapatma gayretidir... Boş bir gayrettir.

Türk işçisinin, TÜRK-İŞ yöneticilerinin, TÜRK-İŞ'in ve Örgütünün maruz bırakıldığı bu kanunsuzluk ve baskı bugün Dünyanın tüm demokratik ülkelerince yakından izlenmektedir.

Son iki gün içinde, Dünyada işçileri temsil eden tüm uluslararası kuruluşlar Hükümetin tutumunu şiddetle kınamıştır. Türk işçisine ve TÜRK-İŞ'e haklı mücadelesinde sonuna kadar destek sağlayacaklarını ve yanında yer aldıklarını bildirmişlerdir.

Hükümetin tutumu, özellikle başvurduğu baskı yöntemleri şu anda uluslararası kuruluşlara bağlı en az 300 milyon işçinin ortak sorunu durumundadır. Yarın, Türkiye'de çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi alanındaki gelişmeler ilgili her çevrenin, her uluslararası kuruluşun ortak sorunu olacaktır.

Siyasal iktidara düşen; baskı yöntemlerinden derhal vazgeçmek, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile hayata geçirmek.

TÜRK-İŞ demokrasi aldatmacası ile her şart altında mücadele etmeye devam edecektir. Hükümet TÜRK-İŞ'in bu kararlılığını dikkatle değerlendirmelidir. Her baskı hareketi, TÜRK-İŞ'in mücadele boyutlarını biraz daha büyütecektir."

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU AÇIKLAMASI

Haklarında soruşturma açılan TÜRK-İŞ Yöneticileri DGM'de 5,5 saat ifade verdiler.

DGM TÜRK-İŞ YÖNETİCİLERİ HAKKINDA SORUŞTURMA AÇIYOR.

İzinsiz açık hava toplantısı yaptıkları gerekçesiyle, başta Genel Başkan Şevket Yılmaz olmak üzere, tüm TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında DGM Savcısı Nusret Demiral tarafından soruşturma açıldı.

Genel Başkan Şevket Yılmaz'la Genel Sekreter Emin Kul, Genel Mali Sekreter Çetin Göçer, Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Or-

han Balaban'ın 27 Mart günü DGM'deki 5,5 saat süren sor-gulamasından sonra gazeteci-lerin sorularını cevaplayan Genel Başkan,

"DGM'nin, Sayın Dev-let Bakanı Hasan Celal Gü-zel'in Bakanlar Kurulu açıklamasından sonra ha-rekete geçtiğini tahmin et-mek istemiyorum. DGM bizden 24 Mart'taki TBMM yürüyüşü ile ilgili olarak Yönetim kurulu kararları-nı istiyor." dedi.

DGM Savcısı Nusret Demiral ise basına şu açıklamayı yaptı:

"2911 Sayılı Kanun'un il-gili maddelerine göre idari makamların izin almaksızın ve idari makamlara haber ver-meksizin toplantı yapıldığı, daha doğrusu açık hava top-lantısı yapıldığı elde ettiğimiz bulgularla öğrenilmiştir. Bu nedenle Türk-İş Başkanı Şev-ket Yılmaz ve arkadaşları

TBMM'ye gidişi engellenen sendika yöneticilerinin bazıları bu durumu protesto ederken, barikadı aşan bir grup ise mektupları TBMM Başkanı Karaduman'a verdiler.

hakkında 2911 Sayılı Toplan-tı ve Gösteri Yürüyüşleri hak-kindaki kanunun ilgili maddesine muhalefet suçun-dan soruşturma açtık. İfade-lerini aldık serbest bıraktık. Yapılacak inceleme sonucun-da ya dava açacağız ya da ta-kipsizlik kararı vereceğiz."

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 16 Mart'ta açıkladığı "EYLEM PLANI"nın ilk basamağı olan 24 Mart TBMM yürüyüşü sırasında Genel Merkez önünde polis kordonuna alınan sendika liderleri.

31 MART 1987

ULUSLARARASI PROTESTO

Amerikan İşçi Sendikaları Federasyonu AFL-CIO Genel Başkanı, TÜRK-İŞ Genel Başka-nı Şevket Yılmaz'a bir telgraf göndererek Türk Hükümetinin tutumunu kınadı.

Telgraf metnini aşağıda aynen yayınlıyoruz:

**ŞEVKET YILMAZ
TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI
ANKARA**

31.3.1987

"Hükümetin yasal sendikal hareket üzerindeki baskılarını pro-testo etmek üzere TÜRK-İŞ yön-e-ticilerinin düzenlemiş olduğu yürüyüşün polis tarafından engel-lendiğini öğrenmiş bulunuyorum. AFL-CIO, hükümetin bu eylemini şiddetle kınıyor ve TÜRK-İŞ'in Türkiye'deki sendikal ve diğer de-mokratik hakları koruma çabaları-nı desteklediğini bir kez daha vurguluyor."

**LANE KIRKLAND
AFL-CIO
GENEL BAŞKANI**

Parti liderlerinin ziyaretleri

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ve Başkan Yardımcısı A. Güven Gürkan'la partili milletvekilleri TÜRK-İŞ yöneticilerini ziyaret ederek olay hakkında bilgi aldılar.

DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk ve partili milletvekilleri, TÜRK-İŞ Genel Merkezine gelerek Hükümetin yürüyüşe izin vermeyişini ağır bir dille kınadı.

TBMM yürüyüşünün engellenmesi üzerine TÜRK-İŞ'e gelen DSP TBMM Grup Başkan Vekili Sururi Baykal'a TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, TBMM'ye sunulacak dilekçeyi verirken.

**Kamu kesimi sözleşmelerini
çözumsuzlüğe sürükleyen**

KAMU İŞVERENLERİ SENDİKALARININ ARKASINDA HÜKÜMET ve ONUN TALİMATI VARDIR,

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, kamu kesimi toplu sözleşmelerindeki anlaşmazlıkların giderek yoğunlaşması ve bu konudaki çeşitli beyanatlar üzerine 6 Mart'ta bir açıklama yaptı.

"İşçilerin bütün kazanılmış haklarını, demokrasinin duraksamasından yararlanarak geri alma alışkanlığına kapılan işverenler, demokrasiye geçildiği ileri sürülen bir

★ **"Bu alandaki muhatabımız TİSK değil, kamu kesimi sözleşmelerinde olumlu bir tutumu görülmeven Özal Hükümetidir."**

dönemde, işçilere sadece nasihat değil, haklarını geri vermelidirler." ifadesine de yer verilen TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun açıklaması şöyle:

6 MART 1987

"**S**iyasal demokrasinin uygulandığı her ülkede, işveren konfederasyonları vardır. TÜRK-İŞ, demokrasiye yürekten inanan bir işçi kuruluştur. TİSK'in varlığını ve işlevlerini rejimin bir gereği olarak hiçbir zaman reddetmemiştir.

Ancak, işverenlerimizin katılmak için çaba sarfettiği AET ve Batı Avrupa ülkelerinde İngiltere hariç, çoğunluğunda Ülkemizdeki gibi hükümetçe kurulup yönlendirilen ve özel sektör işverenleriyle aynı konfederasyon çatısı altında birleşen kamu işveren sendikaları yoktur.

Özel sektörün doğal olarak kâr amaçlı bir çıkar grubu teşkilatlanmasının içerisinde kamu kuruluşlarına, hükümet eliyle yer verilemez.

Devlet ve hükümet, kendisini özel işveren yerine koyamaz, işçi yurttaşlarına karşı işveren sendikası adıyla, işveren sendikası eliyle teşkilatlanamaz.

Açıkça bilinmektedir ki, kamu işveren sendikaları hükümet kararıyla kurulmuş, hükümet emriyle teşkilatlanmış ve maalesef TİSK'e, emirle ve özel statüyle üye yapılmıştır.

Siyasi iktidarın kararnameleleriyle tayin edilen yöneticilerinin yönetiminde ve onların emrindeki ücretli görevlilerin elinde bulunan kamu işveren sendikaları üzerinde, TİSK'in bir üst kuruluş olarak vesayeti, denetimi ve temsiline söz konusu olamayacağı açık bir gerçektir.

İçinde yaşadığımız zaman kesitinin, kamu işveren sendikalarını yönlendiren siyasal iktidarla özel kesim işverenleri çıkarlarının bütünleşmiş olduğunu göstermesi, bu gerçeği ortadan kaldırmaz.

TÜRK-İŞ çalışma hayatıyla, ülke sorunlarıyla ilgili bütün konular ve çalışma barışı için tüm kurum ve kuruluşlarla elbette ki, her zaman ve zeminde yapıcı görüşmelere açıktır, hazırdır.

Ancak kamu kesimi işyerlerinde işçi haklarını, saldırıya varan dayatmalarla yok etmeye çalışarak toplu sözleşme müzakerelerini usulünden ve zemininden kaydırıp çözümsüzlüğe sürükleyen kamu işveren sendikalarının arkasında, doğrudan hükümet ve onun talimatları vardır.

Bu nedenlerle bu alandaki muhatabımız TİSK değil, Kamu İşveren Sendikalarındaki ücretli memurlarını yönlendiren hükümettir. Hükümet'in kamu kesimi toplu iş sözleşmeleri için olumlu bir tutumu ise görülememektedir.

Siyasal demokrasinin katılımcı bir kurumu olarak, işçi kuruluşlarının işlevlerini yapmasını engellemek için, "Siyaset yasağı"nı getirerek işçilerin, ücretleriyle geçinmek durumunda olan tüm insanlarımızın bu temel hakkını budayanların, işçilerin siyasi baskısından şikâyetle bulunmaları ibret verici bir sonuçtur.

İşçilerin ve sadece ücretleriyle geçinen yurttaşlarımızın "her istediğini alma alışkanlığı" gibi olay ise, hiçbir dönemde söz konusu olmamıştır.

İşçilerin bütün kazanılmış haklarını, demokrasinin duraksamasından yararlanarak geri alma alışkanlığına kapılan işverenler, demokrasiye geçildiği ileri sürülen bir dönemde, işçilere sadece nasihat değil, haklarını geri vermelidirler.

TÜRK-İŞ, Ulusumuzun refahı, Devletimizin bütünlüğü çerçevesinde siyasal demokrasinin tüm kurumları ve kurallarıyla gerçekleştirilmesi için katılımcı işlevlerini bütün imkânları yurtsever bir değerlendirmeye kullanmakta kararlı olarak, TİSK dahil, her kurum, kuruluş ve yetkili ile çalışma barışını sağlayacak görüşmelere açıktır."

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu

233 SAYILI SÖZLEŞMELİ PERSONEL KARARNAMESİ TARTIŞILDI

TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen "Hukuk Açısından İşçi Hakları ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanması" konulu sempozyumda, "Kararnamenin işçileri sendikasılaştırma amacıyla çıkarıldığı; uygulamanın işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası hukuk kurallarına aykırı olduğu" belirlendi.

11 Mart 1987 günü Ankara'da Türk-İş Genel Başkanının açış konuşmasıyla başlayan çalışmalar, 12 Mart 1987' günü yapılan panelle devam etti.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz sempozyumu açış konuşmasında "İşçiler son 35 yılın en zor dönemini yaşamaktadır. Sabırlı olmayı ilke edinen ve sorunlara barışçı yoldan yaklaşan TÜRK-İŞ'in sabrı tamamen taşmıştır." dedi.

Yılmaz'ın, "Türk-İŞ'in işçi hak ve özgürlüklerini uluslararası hukuk kurallarına, özellikle ILO ilke ve normlarına uygun hale getirme mücadelesi aralıksız devam edecektir" diyerek biten konuşmasından sonra ANAVATAN Partisi adına Tokat Milletvekili Talat Sargın, Doğru Yol Partisi adına Genel Başkan Yardımcısı Baki Tuğ, Demokratik Sol Parti adına Ga-

Sempozyum süresince düzenlenen panelde, konuyu sendikacılar ve hukukçular birarada tartıştı.

ŞEVKET YILMAZ:

**"Sorunlara barışçı yoldan yaklaşan
TÜRK-İŞ'in sabrı taşmıştır."**

ziantep Milletvekili Süleyman Koyuncugil ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti adına, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesi Prof.Dr. Cahit Talas görüşlerini açıkladılar. ANAP temsilcisinin "sözleşmeli personel uygulamasından yana" sözlerini diğer siyasal parti temsilcilerinin eleştirileri izledi.

Prof.Dr. Mümtaz Soysal'ın

ilgi ile izlenen "Hukuk Devleti'nde İşçi Hakları" konulu tebliğinden sonra düzenlenen panelde Doç.Dr. Yıldırım Üluer ve Av. Önder Aker "Uluslararası Hukuk Açısından İşçi Hakları ve Türkiye" konusunu değerlendirdi. Prof.Dr. Hasan Köni tarafından yönetilen panelde uygulamanın işçi hak ve özgürlüklerini düzenleyen uluslararası hukuk kurallarına aykırı-

Prof.Dr. Cahit Talas

DSP Milletvekili
Süleyman Koyuncugil

DYP Gen. Bşk. Yardımcısı
Baki Tuğ

Prof.Dr. Mümtaz Soysal

rılığı vurgulandı ve idare hukuku açısından yapılabilecekler üzerinde duruldu.

12 Mart 1987 günü çalışmalar Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul'un yönetiminde düzenlenen "233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Uygulaması" konulu panelle başladı. Hava-İş Sendikası Ge-

ŞEVKET YILMAZ'ın Konferans Konuşması

Hükümet adeta, hemen her tasarrufunda sendikaları karşısına alan antisosyal politikasını sürdürmekte inatla ısrar etmektedir. 233 Sayılı Kararnamenin, KİT'lerin özelleştirilmesi yanlısına ilâveten getirdiği sözleşmeli personel uygulaması da bu antisosyal politikanın devamıdır.

Sözleşmeli personel uygulaması, yukarıda belirttiğim gibi, sendikaları hedef alan bir düşüncenin ürünüdür. Hükümet 1984 yılından bu yana, her çeşit yasal

nel Başkanı ve Türk-İş Başkanlar Kurulu Üyesi İbrahim Öztürk, Türk-İş Hukuk Müşaviri Av. Hüseyin Ekmekçioğlu, Türk-İş Genel Başkan Danışmanı Av. Önder Aker, Türkiye Denizciler Sendikası Hukuk Müşaviri Av. Günfer Çelikman ve Hava-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Av. Abdi Pesok'un katıldıkları panelde uygulamanın işçi hak ve özgürlükleri alanında son derece ciddi bir tehlike

met, onaylanmış bu sözleşmeyi maalesef böyle uygulamalarla devamlı ihlal etmektedir.

Kamu kesiminde bugün yaklaşık 800 bin dolayında işçi çalışmaktadır. Tahminlere göre halen, 25 bin kadar boş kadro doldurulacağı yerde iptal edilmiştir. İleride boşalacak kadroların da iptal edileceği düşünülürse, bu tasarrufun en önemli sorunlarımızdan olan işsizliği, olumsuz yönde etkileyeceği kaçınılmazdır.

Hal böyle iken, kadro ve terfi imkanlarını da yok eden sözleşmeli personel statüsü, çalışanları kı-

oluşturduğu konusunda birleşildi.

Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul bu alanda üye Örgütler ve Konfederasyon tarafından plânlanan çalışmaları anlattı. Kul, "...Türk-İş'in temel ilkesi istisnasız tüm çalışanların sendikalaşma hakkından yararlanmalarını sağlamaktır; mücadele bu yönde yürütülmektedir. 233 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile temel hak ve öz-

luklar ve ikilikler yaratacaktır.

Bu tür uygulamalarla reform yapıyorum diye, kamu kuruluşlarında siyasal kadrolaşma yoluna gidilmektedir. Siyasal kadroların bilinen işgüzarlığına ayak uyduramayan personelin ise, çalışma hayatından kaydının silineceği bilinmelidir.

Bu uygulama, değindiğim gibi sosyal güvenlik hakları açısından tehlikeli boyutlara ulaşıyor.

Sözleşmeli personel statüsünün olumlu bir yönünü bulmak oldukça güçtür. Çalışanlara bir yerde ceza veren ve onların temel haklardan yararlanmalarına engel teşkil eden bu uygulamayı makbul saymamız, mümkün değildir.

Demokrasiye yürekten bağlı TÜRK-İŞ, çağdaş işçi haklarının ve kazanılmış hakların elden gitmesi-

★ "Sözleşmeli personel uygulamasıyla öngörülen ücret sistemi Anayasa'nın "Ücrette Adalet" ilkesine aykırıdır."

himayeden yoksun bir çalışanlar grubu oluşturmanın çabası içindedir. Ülkemizde çalışanlar arasında ayırım yapılmak suretiyle bir kısım çalışanın sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev hakkında yoksun hale getirilmesi yoluna gidilmektedir. Böylelikle, ülkemizde hem kazanılmış hakların bir kez daha 233 sayılı Kararname ile budanması sağlanıyor, hem de çalışanların hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası hukuk kuralları çiğneniyor.

Türkiye, 1951 yılında kabul ettiği Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)'nın 98 Sayılı Sözleşmesine göre, çalışanların hiçbir ayırıma gitmeden toplu sözleşme ve grev haklarından yararlanmasını da kabul etmiştir. Fakat bugünkü hükü-

★ "Bir kısım çalışanlar sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev hakkında yoksun hale getirilmesi yoluna gidilmiştir."

sa vadede memnun ediyor görünse bile, uzun vadede her çeşit güvenceden yoksun bir çalışanlar grubu ürettiği için, sosyal sorunların daha da büyümesine yol açılacaktır.

Sözleşmeli personel uygulamasıyla öngörülen ücret sistemi, Anayasanın "Ücrette Adalet" ilkesine tamamen aykırı düşmektedir. Çalışanlar için gelir dengesizliğini daha da büyüten bu uygulama, hiç şüphesiz olmasın, kamu personeli arasında önemli huzursuz-

ne seyirci kalmayacak, meşru alandaki her türlü mücadeleyi sürdürmeye devam edecektir.

Son olarak şunu ilâve etmeliyim ki, TÜRK-İŞ ve İşçiler, son 35 yılın en zor dönemini yaşamaktadır. Sabırlı olmayı kendine ilke edinen ve önce sorunlara barışçı yoldan yaklaşan TÜRK-İŞ'in bu gibi uygulamalar karşısında sabrı tamamen taşmıştır.

Sabırımızı taşıran noktalardan biri de, şüphesiz bu meşhur 233 sayılı Kararnamedir."

gürlükleri çiğnenen işçilerimizi korumak için yaygın ve kapsamlı hukuksal girişimler yapılacaktır." Sorun bir yandan iş

mahkemesinde çözülmeye çalışılırken, diğer yandan defi yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurma imkânı aranacaktır" dedi.

SEMPOZYUM'DA YER VERİLEN GÖRÜŞLER

"18.6.1984 tarihinde yürürlüğe giren 233 sayılı kanun hükmündeki kararnamenin, personele ilişkin hükümlerle ilgili, Teşebbüslerin Personel Rejimi başlıklı 41. maddesi aynen şöyle demektedir;

Madde 41 - Teşebbüslerin Personel Rejimi:

a) Yetenekli elemanların işe alınması, işin gereğine uygun olarak yetiştirilmesi,

b) Verimlilik ve kârlılık ilkelerine bağlı olarak maliyet bilinci içinde çalıştırılması,

c) Karma ekonomi şartları içinde çalıştığı kuruluştaki görevi devamını özendirerek bir özlük hakları sisteminin gerçekleştirilmesi,

d) Yaratıcılığı, girişimciliği, başarı ve çabanın maddi ve manevi olarak değerlendirilmesinin teşviki,

İlkelerine dayanan ayrı bir kanunla düzenlenir.

41. maddedeki bu hukukî çerçeve ile ilgili olarak, geçiş dönemine ait hükümler başlıklı geçici 5. maddenin 6. fıkrasında da aynen,

"Bu kanun hükmünde kararname de öngörülen personel kanunu yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilmeyen hususlarda mevcut hükümlerin uygulanmasına devam edilir." denmektedir.

K.K.K.'nın 41. maddesinde belirtilen personel rejimi ile ilgili yasa halen çıkartılmamıştır. Geçici 5. maddenin 6. fıkrasında da açıkça belirtildiği gibi, bu yasa yürürlüğe girinceye kadar, kararname hükümleri uygulanamaz. Aksi yöndeki düşünce ve uygulama kararnamenin

kendisine aykırılık teşkil eder."

Söz konusu Kanun hükmünde Kararnamenin, istihdam şekilleri ve sözleşmeli personel çalıştırma başlıklı 43. maddesi aynen şöyle demektedir;

Madde 43 - Teşebbüslerde memurlar (Kadrolu Personel) Sözleşmeli personel ve işçiler istihdam edilir. İşçiler bu Kanun Hükmünde Kararnameye tabi değildir. Sözleşmeli personel, belirli bir sözleşme ile teşebbüste çalışan, işçi ve memur statüsünde olmayan personeldir.

Sözleşmeli personel olarak işe alındığı ileri sürülenler gerçekte hizmet akti ile çalışan işçilerdir. Fiilen ve hukuken işçi olarak çalışmakta olanlar hakkında, Borçlar Yasası ve İş Yasası hükümlerinin uygulanması gerekir. 233 sayılı K.H.K.'nın 43. maddesinde açıkça bu kararnamenin işçiler hakkında uygulanmayacağı belirtilmiştir. İşçinin tanımı, Borçlar Yasasında, İş Yasasında, Sendikalar Yasasında ve Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasasında hiçbir tereddüte yer bırakmayacak şekilde açıkça gösterilmiştir.

Bu gibilerin yaptığı işe göre kamu görevlisi olmadığı, işçi niteliğinde bulunduğu husus tartışmasızdır. Çünkü, görülen işin genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmeti niteliğinde olmadığı da açıktır. Tüm bu nedenlerle, tartışmasız olarak fiilen ve hukuken İŞÇİ olanlar hakkında kararname hükümleri uygulanamaz.

Bu tür uygulamalara dayanak teşkil eden koordinasyon kurulu kararları paralelindeki işveren tasarruflarının hukuk

açısından hiçbir geçerliliği söz konusu olamaz. Zira, 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 41. maddesi uyarınca, personel rejiminin öncelikle bir kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, kanunun vereceği yetki çerçevesinde koordinasyon kurulu kararları bir dayanak ve geçerlilik kazanacaktır. Öyleyse, bu konudaki koordinasyon kurulu kararları ile buna paralel işveren tasarrufları doğrudan doğruya kararnamenin 41. maddesinde belirtilen, personel rejiminin kanunla belirleneceği yönündeki hükme aykırıdır.

Gerçekten de, K.H.K.'nın 47. maddesi, kadro tesbiti ile sözleşmeli personel hakkında koordinasyon kurulunu yetkili kılmakta ise de, anılan kurul ancak sözleşmeli personel hakkında kanuna uygun olarak kararlar almaya yetkilidir.

Alacağı kararların kanuna uygun olması için, öncelikle,

a) 41. madde uyarınca kanunun çıkmış olması,

b) Personelin, diğer kamu görevlisi olması. Bir başka deyişle, işçi olmaması gerekmektedir.

Adı geçen kanun halen çıkmamış bulunduğu ve çıktığı takdirde dahi, Anayasanın 128. maddesinde "Diğer kamu görevlileri" şeklinde ifadesini bulan "Genel idare esaslarına göre yürütülen, asli ve sürekli kamu hizmetindeki personeli" kapsamına alacağından, fiilen ve hukuken "İşçi" niteliğindeki kişiler hakkında, kararnamenin 47. maddesinden yetki alabilen koordinasyon kurulu kararlarının uygulama olanağı düşünülemez. Bu bakımdan, belirtilen hususda yayınlanan koordinasyon kurulu kararları ile, bu kararlara dayanarak yapılan işlemlerin Anayasaya ve gücünü Anayasadan alan İş Yasasının temel ilkelerine aykırı olduğu tartışmasız belirgindir." ■

MPM 26. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI.

Yönetim Kurulu Üyeleri:

Nazım Düzenli Başkan
Nazmi Demir Bşk. Y.
Eyüp Sami Uslu Muhas.
Gültekin Özdenler Ü.
Erdil Baruönü Ü.

hatırlatmak isterim. Verimlilik artışı aynı zamanda adil bir oran içinde ücretlerin reel olarak artışına imkan vermelidir ki, işçilerin verimliliği arttırmak için katkısı olabilsin. Yoksa işçi "aldığı ücret kadar verimli olur." Zira, hakları verilmeyen işçiden fazla verimli olması beklenemez.

Ama kuşkusuz emeğin verimliliğinin artması için gereken şartların başında işçilerin yaşama ve çalışma şartlarının olumlu duruma getirilmesi gerekmektedir. İşçi hak ve özgürlükleri önündeki sınırlamaların, çıkarlarını korumak ve geliştirmek yolundaki engellerin kalkması gerekir."

MPM Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı Özdenler, konuşmasında özetle şunları söyledi:

"Bu yıl MPM'ce ilk kez kullanılan ve 1960-1985 yıllarını içeren Türkiye ekonomisi için verimlilik endeksine göre Türkiye'de emek verimliliği 1985'te 1960 yılına göre % 128,5, 1981'e göre ise % 12,5 artış göstermiştir.

Merkezimizin bütün Dünya Prodüktivite Merkezlerine benzeyen fonksiyonel üçlü ve dengeli yapısı korunmalıdır. Bu yapıya sahip olmak demek devletin verdiği ve istediği görevleri yerine getirmekten kaçınmak demek değildir. Aksine böyle yapıya sahip bir Merkez akılcı, araştırmacı ve tarafsız yapısı ve kafasıyla devletine her konuda en iyi danışman olmak şerefine ulaşacaktır. Hükümet-işçi-işveren üçlüsünün birlikte elele, gönüllüğe çalıştığı bu müstesna kurum 22 yılda tüm kesimlerimizin tam güvenine kavuşmuş, MPM adıyla duyulan her araştırma, her haber, her çalışma güvenilir olmuş, yayınları üniversite ders kitapları haline gelmiştir."

Şevket Yılmaz: "Hakları verilmeyen işçiden verimlilik beklenemez."

Milli Prodüktivite Merkezi MPM'nin 26. Genel Kurulu 26 Mart'ta MPM toplantı salonunda yapıldı.

İşçi, işveren ve hükümet temsilcilerince ortaklaşa yönetilen kuruluşun Yönetim Kurulu seçimlerden sonra yapılan görev bölümüyle şu şekilde oluştu:

İşveren temsilcisi olarak Nazım Düzenli, Hükümet temsilcisi olarak Dr. Nazmi Demir, İşçi temsilcisi olarak da Gültekin Özdenler Yönetim Kurulu'na yeniden seçildiler. Diğer Yönetim Kurulu üyeliklerine ise Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Ali Coşkun, Eyüp Sami Uslu ve Erdil Baruönü getirildi. Önceki Yönetim Kurulu'nda bulunan Sadettin Özbezeyen adaylığını koymadı, bu nedenle boşalan yere Erdil Baruönü seçildi.

Gültekin Özdenler seçimlerde en yüksek oyu almasına rağmen bu yıl Yönetim Kurulu Başkanlığı sırası işveren temsilcisinde olduğu için Yönetim Kurulu Başkanlığı gö-

revini Nazım Düzenli üstlendi. Başkan vekilliğini ise Dr. Nazmi Demir yürütecek.

Divan Başkanlığını TSE Başkanı Yılmaz Arıyörük'ün yaptığı Genel Kurulu MPM Yönetim Kurulu Başkanı Gültekin Özdenler, bir konuşmayla açtı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz da yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Üretimi arttırma gayesine ancak çalışanların olumlu katkıları ve işbirliği ile ulaşılabilir.

Üretime katılan faktörlerin verimliliğini arttırmayı gözetken politikaların son amacının hayat standardını yükseltmek olduğu dikkate alınmalıdır. Geçmişte ve bugün yapıldığı gibi verimlilik artışından yalnızca kâr sahibi olanlar faydalanmamalıdır.

Verimlilik artmasına rağmen aynı dönemde ücretlerin satın alma gücü düşmüştür. Aynı şekilde üretim değeri içinde emeğin payı da düşmüştür.

Bu durum işçiler tarafından kabul edilemez. Esasen böylesi bir dönemin uzun sürmeyeceğini

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ:

“İŞÇİNİN VE DAR GELİRLİNİN KONUT SORUNU KARŞILANAMAZ HALE GELDİ.”

Uluslararası Konut Yılı nedeniyle TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen “Konut Sorunları” konulu konferans, 10 Mart’ta Ankara’da yapıldı. TÜRK-İŞ üyesi sendikalardan Bölge ve İl Temsilcileriyle çok sayıda sendikacının izlediği konferansa şu konuşmacılar katıldılar:

SSK. Genel Müdür Yardımcısı Cemal UYSAL, Prof.Dr. Erdoğan SORAL, Prof.Dr. Ruşen KELEŞ, Kent-Koop Mali Sekreteri Malik ŞAT, San. ve Tic. Bak. Koope-ratifler Kontrolörü Oktay ÇALOĞLU, Eskent Yönetim Kurulu Üyesi Prof.Dr. Cevat GERAY, Toplu Konut İd. Başkan Yardımcısı Eren YILDIRIM, Türk-İş Araştırma Uzmanı Enis BAĞDADIOĞLU.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz’ın açış konuşmasını yaptığı Konferansın oturum Başkanlıklarını TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin Kul, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer ve

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban yaptılar.

Şevket Yılmaz, Konferansta yaptığı açış konuşmasında, “İşçilerin tüm sorunları gibi, konut sorunu da giderek ağırlaşmaktadır. Bu konuda getirildiği iddia edilen yenilikler, aslında sorunu daha da geriye götürmektedir.” dedi.

Konferansın sonunda genel bir değerlendirme yapan Orhan Balaban ise Devletin “Sosyal Devlet” niteliğini korumak zorunda olduğunu belirterek “Toplu Konut Fonu, bu konuda önemli bir gelişmedir. Ancak fonların kullanımını denetim dışında tutuluyorsa, buna şüphe ile bakarız.” dedi. Balaban, daha sonra özetle şunları söyledi: “12 Eylül’den sonra uygulanmaya başlanan 24 Ocak kararlarıyla, sermaye birikimi amaçlanmıştır. İşçi ücretleri düşürülmüş, ücretlilerin milli gelirden aldıkları pay azaltılarak sermayeye kaynak yaratılmıştır. Bu nedenle; toplanan fonlar elbette başka yerlere harcanacak, şirketler de kurtarılabilecektir. Toplu sözleşmelerin müdahale altında olduğu bir dönemde ücretlilerin konuta kaynak aktarabilmesi imkansızdır. Fonlar yeterli değildir. Ayrıca 100 m²’nin üzerindeki konutlara kredi verilmemelidir.”

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Konferansın açış konuşmasında şunları söyledi:

“Konut üretiminde artan maliyetler ve arsa fiyatlarının astronomik düzeyde yükselmesine ilaveten, giderek küçük konutlara yönelmemizi isteyen hükümet, kooperatiflerin iyi denetlenememesi yüzünden çıkan karışıklıklar sonunda, işçi ve dar gelirliilerin konut sorununu karşılanamaz hale sokmuştur.

Aslında, 1985 yılına kadar Sosyal Sigortalar Kurumunun sigortalılara dağıttığı konut kredileri ile o tarihlerde toplam konut bedelinin % 70'ine yakın kısmı karşılanmakta idi. Fakat bugün hem bu kredi imkânı kaldırıldı, hem de verilen toplu konut kredileri maliyetin ancak % 30'unu an-

Hükümet son aylarda konut edindirme fonu diye, bir uygulama çıkardı. Buna göre, Fon'da işçi adına işverenden

★ **“Konut için vadedilenler; boş ümitten seçim yatırımından başka birşey değildir.”**

cak karşılanabiliyor.

Toplu sözleşmelere açıkça müdahale edildiği, işçi ücret artışlarının enflasyonun çok altında tesbit edilmeye çalışıldığı ülkemizde, bir işçi aldığı toplu konut kredisinin dışında, konut edinebilmek için ihtiyacı olan milyonlarca lirayı nereden ve nasıl bulacak?

Bu düşünce ve uygulamayla nasıl konut sahibi olunabilir?

Bir gecekondunun aylık kirası bile 40-50 bin lirayı bulan büyük kentlerde, bu kiraya beslenme giderlerini de ilâve ettiğimizde, ayın 10'unu bulamayan işçinin değil konut edinebilmesi, yaşaması bile bugün bir mucizedir.

alınan paralar toplanacak. 18 ve 36 ay sonunda kimin yapacağı henüz belli olmayan konutların kredisi için boş

★ **“Ayın 10'unu bulamayan işçinin değil konut edinebilmesi, yaşaması bile bir mucizedir.”**

ümitler vadediliyor.

Bu uygulamanın gerçekleşeceğine inanmıyoruz. Seçim yatırımından başka bir şey değildir. Hani ne oldu, gecekondun tapu tahsis belgelerine? Tapu tahsis belgesi bulunan gecekondular tek tek yıkılmıyor mu? Halkla belediye görevlilerinin bu yüzden boğaz boğaza geldiklerini gazetelerden okumuyor muyuz?

Verilen sözler ve uygulamalar bu iken, konut edindirme yardımı da korkarız aynı çıkmazlara saplanıp kalacak.

İç borçlar toplamı trilyonları aşan hükümet, bu kolay yolla kaynak yardımı çabasıdadır. Vatandaşın konut sahibi olması sanırım ikinci planda kalacaktır.

Kooperatifleşmeye yönelik çeşitli bürokratik ve mali engellere rağmen, kooperatifçiliği temel görevleri arasına alan TÜRK-İŞ, gerek tüketim, gerek konut kooperatifçiliğinde önderlik etmiş ender kuruluşlardan biridir. Konfederasyonumuz, bu çabasını bundan sonra da sürdürecektir.

TÜRK-İŞ olarak, konut yılı ilan edilen bu yıl içinde ülkenin çeşitli yerlerinde kooperatifçilikle ilgili eğitim çalışmalarımıza başlamış bulunuyoruz.

Ancak, bu konuda Hükümetten ve parlâmentodan bazı isteklerimiz var.

Vakit geçirilmeden 1163 sayılı Kooperatifçilik Kanunu günün şartlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

Demokratik yapılarına müdahale edilmeden yapılacak bu değişikliklerle koopera-

tifçilik özendirilmeli ve bu konudaki bürokratik ve mali engeller ortadan kaldırılmalıdır. Konut kredilerinin ihtiyaca cevap verecek düzeye çıkarılması ise, zorunlu hale gelmiştir.

Ancak bu değişiklikler yapıldıktan sonra, ülkemizdeki kooperatifçilik hareketleri istenilen başarıya ulaşabilir.”

Kısa ve Uzun Vâdeli yaygın eylem ve uyarı girişimleri yurt düzeyinde sürecek.

16 MART 1987

BAŞKANLAR

TÜRK-İŞ'in

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 16 Mart'ta Ankara'da yapılan Başkanlar Kurulu Toplantısında, Konfederasyonun yeni eylem planı tasarsını açıkladı.

Tasarı üzerinde, yaklaşık 8 saat süren müzakereler sonunda basına bir açıklama yapan Şevket Yılmaz, "Başkanlar Kurulumuzun ittifakla aldığı karar üzerine, 24 Mart Salı günü tüm sendikaların yöneticilerinin de katılacağı bir toplantıdan sonra, kaleme alınacak olan TÜRK-İŞ görüşlerini havi "Açık İstek Mektubu" okunacak ve daha sonra toplu halde TBMM'ye kadar yürüyüşe geçile-

cek. Bu yürüyüş TBMM'de son bulacak ve isteklerimiz, ilgili mercilere sunulacaktır." dedi.

Basın mensuplarının sorusu üzerine, Genel Başkan Şevket Yılmaz, "TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun önerdiği gibi, sırası geldikçe çeşitli eylem türleri uygulamaya konulacaktır. Bundan kimsenin şüphesi olmasın." dedi.

AÇIŞ KONUŞMASI

Şevket Yılmaz, 16 Mart'taki Başkanlar Kurulu Toplantısını açarken yaptığı konuşmada "Tasarlanan Eylem Planını" da açıkladı ve şunları söyledi:

"Hatırlanacağı gibi, Başkanlar Kurulumuz 2 Mart 1987 tarihinde Ankara'da toplanarak çeşitli yurt ve işçi sorunlarını görüşmüş, siyasal iktidarın çalışanlara karşı hasmane tutumunu ve uygulamalarını sürdürmekte direnmesi karşısında, her türlü imkândan yararlanılarak, genel kurul kararları istikametinde, kısa ve uzun vâdeli yaygın eylem ve uyarı girişimlerinin uygulanmasını tesbit etmek üzere 16 Mart 1987 tarihinde yeniden toplanılmasını kararlaştırmıştı.

Bugün bu maksatla bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Türk-İş Yönetim Kurulu 3 Mart 1987'den itibaren, bu alanda alınabilecek olan eylem biçimlerini ve hazırlıkları saptamıştır. Yönetim Kurulu'nun belirlemeleri "eylem planı" olarak Başkanlar Kurulu'na sunulmaktadır.

"Eylem Planı"nın açıklandığı, 16 Mart 1987 tarihli Başkanlar Kurulu Toplantısında TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri.

KURULU TOPLANTISI

“EYLEM PLANI” açıklandı...

GENEL BAŞKAN YILMAZ:

**“ÖNERİMİZDE OLDUĞU GİBİ, SIRASI
GELDİKÇE ÇEŞİTLİ EYLEM TÜRLERİ
UYGULAMAYA KONULACAKTIR.”**

Yönetim Kurulumuzun planı şöyledir:

“TÜRK-İŞ 14 üncü Genel Kurul kararlarına dayalı olarak;

□ Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesi,

□ İşçi hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlama ve uygulamaların Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) ilkeleri ışığında kaldırılması,

□ Grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden işlerlik kazandırılması,

□ Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek “sosyal devlet” ve “sosyal adalet” ilkelerine dayalı bir düzenin kurulabilmesi mücadelesini aralıksız sürdüren TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu;

tüm uyarılara rağmen siyasal iktidarın çalışanlara karşı hasmane tutum ve uygulamalarını sürdürmekte direnmesi sebebiyle, Konfederasyon ve üye Örgütlerce yurt düzeyinde ya da öncelikli sektör, işkolu ve işyerlerinde işi süreli ya da süresiz biçimde genel olarak durdurma dahil, öngördüğü tüm eylem biçimleri hazırlığı çerçevesinde;

(1) 67 ilimizde, Türk-İş İl Temsilcileri ve Örgüt yöneticilerinden oluşan; üye sayısı ihtiyaç ve gereklere göre belirlenecek “eylem komiteleri”nin 3 Nisan 1987 tarihine kadar oluşturulmasını,

(2) İktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğun çıkmaz ve sorunlarını çözmeye çağıran bir “açık mektup”un TBMM üyelerine ve gerekli mercilere verilmek üzere en geç 15 Nisan 1987 tarihine kadar hazırlanmasını ve mektubun Örgütün tüm birimlerinin yöneticileri eliyle, Ankara’da yapılacak toplantıyı takiben, toplu olarak, 25 Nisan 1987 tarihine kadar verilmesini,

(3) Türk-İş Yönetim Kurulu’nca belirlenecek il ya da ilçelerde mitingler, yürüyüşler, toplantılar düzenlenmesini; ilk mitingin Erzurum, Adana, Konya, İzmit illerinde sürdürülmesini; miting düzenlenecek diğer yörelerin daha sonra belirlenmesini,

(4) Türk-İş üyesi Örgütlerin “grev uygulamasına geçtiği” ya da “lokavta maruz bırakıldığı” il ve ilçelerde, diğer dayanışma girişimleri yanı sıra toplantı ve protesto yürüyüşleri düzenlenmesini,

(5) İşçilerin ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacına inhisar

eden sendikal çalışmaları engelleyen siyasal iktidarın tutumunun yaygın biçimde kamuoyuna duyurulması ve işçi hak ve özgürlüklerine karşı tutumlarını sürdürenlerin kamuoyuna ve işçilerimize tanıtılmalarını teminen, her araçtan yararlanılarak, yurt düzeyinde kampanya açma ve yürütme hazırlığının başlatılmasını,

(6) Tüm örgütlenme ve eğitim çalışmalarının eylem gerekçelerine, hazırlıklarına ve uygulamasına dönük olarak yürütülmesini,

(7) Yurt düzeyinde;

□ “ödenen ücret kadar verim” uygulamasının başlatılması,

□ “işçi sağlığı ve iş güvenliğinin ihlâl edildiği veya tehlikede olduğu tesbit edilen sektör, işkolu ve işyerlerinde, pratikte tüm kuralları ile işçi sağlığı ve iş güvenliği gereklerine uygun can güvenliği sağlanana kadar işbaşı yapılmaması da dahil, diğer eylem ve girişimlerin sürdürülmesi”,

□ “fazla çalışma uygulamasında işçinin muvafakatini öngören Yasa hükmünün ihlâlinin önlenmesi”

bakımından gerekli tüm hazırlıkların Örgütte birlikte yapılmasını,

(8) 1 Nisan 1987 tarihinden başlayarak kamuoyuna ve Örgüt’e, işyeri sendika temsilcilerine, işçilere, köy muhtarlıklarına, siyasal parti merkez, il ve ilçe teşkilâtlarına, üniversitelere, meslek kuruluşlarına Türk Ulusunun özellikle dar ve sabit gelirlilerin, emeklilerin, dul ve yetimlerin ve işçilerimizin içinde bulunduğu tüm sıkıntıları ve çözüm önerilerini içeren sürekli yayınlar, kapalı salon toplantıları, konferanslar, sempozyumlar yapılmasını,

(9) Türk işçilerinin içinde bulunduğu çıkmazların ve demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile yerleştirme uğraşının ilgili tüm uluslararası kuruluşlara duyurulmasını,

(10) Eylem programının uygulamasının her aşamasında, şartlar ve gelişmeler ışığında, Başkanlar Kurulu’nun toplantıya çağrılmasını,

kararlaştırmıştır.”

ULUSLARARASI KONUT YILINDA

BİR İŞÇİ NASIL EV SAHİBİ OLABİLİR?..

TÜRK-İŞ — Sayın Soral, bugünkü toplu konut, uygulamaları ile bir kooperatife girip konut sahibi olabilmek mümkün müdür? Bu konuyu devletin resmi verilerini kullanarak, bir örnekle açıklayabilir misiniz?

SORAL — İsterseniz 1987 yılı içinde, üyelerine 200 konut edindirmeye karar vermiş ve işçiler tarafından Kent-Koop bünyesinde kurulmuş bir yapı kooperatifini örnek olarak alalım ve bu ikiyüz konut yapımı için bazı varsayımları ele alalım. Şöyle ki;

1 — Projede iki konut tipi ile iki seçenek üzerinde çalışılmıştır. Birinci seçenek konutların herbirinin 85 m² brüt kullanım alanına sahip dairelerden oluşmasıdır. Projede A tipi olarak anılan bu konutlar, herbiri beş kat ve 10 daireden oluşan 20 blok olarak inşa edileceklerdir.

İkinci seçenek konutların herbirinin 65 m² brüt kullanım alanına sahip dairelerden oluşmalarıdır. Projede B tipi olarak anılan bu konutlar, herbiri beş kat ve 20 daireden oluşan 10 blok olarak inşa edileceklerdir.

2 — A ya da B tipi konutların üretimi için 16.000 m² büyüklüğünde bir arsa alınmıştır. M² bedeli 2.500.— TL. olan bu arsaya 40 milyon TL. ödenmiştir.

3 — Yatırımın olgunlaşma süresi 1 yıldır.

4 — Projenin finansmanı projede öngörüldüğü biçimde

Hadi bir yapı kooperatifi kuralım, bugüne kadar biriktirdiğimiz ne varsa satıp savalım. Altınlar kaldıysa, bilezikler bozdurulmadıysa, doğru kuyumcuya.. Kooperatifin temeli altı ayda atılacak. Boğazımızdan biraz kıstık mı tamam. Biraz daha kısalım, inşaatımız su basman seviyesine geliyor. Hadi biraz daha kısalım, hep makarna yeriz, ölmeyiz ya. Eninde sonunda 65 metrekarelik kutu gibi bir evimiz olacak. Sonunda nasıl olsa öderiz... Acaba gerçekten de durum bu kadar basit mi? Aylık ne kadar para ödeyeceksiniz? İlk üç ay 750 bin lira ödeyebilecek misiniz? Geri ödeme taksitleriniz ne kadar olacak? Bu yazımızda kesinlikle yapı kooperatifi ortaklarını karamsarlığa itmek istemiyoruz. Ama 1987 fiyatları ile konut kaç çıkıyor? Kooperatife kaç para ödeyeceksiniz? İşte TÜRK-İŞ Dergisi, tüm bu konuları Erdoğan Soral ile görüştü.

sağlanmış fon akışında yatırımın olgunlaşma süresini olumsuz yönde etkileyecek darboğazlar çıkmamıştır.

5 — İhale % 4 indirimle alınmıştır. KDV. yüklenici tarafından ödeneceğinden indirim oranı % 14 olacaktır.

6 — Mevzii imar ve projelendirme masraflarını yüklenici karşılayacaktır.

7 — Yükleniciye 1985 orkalasyonu verilmeyecektir.

Yatırımın maliyeti ise 1987 fiyatları ile şöyle olmaktadır.

Yatırım Konusu	Maliyet (Bin TL.)
ARSA	40.000.—
Konut üst yapı	
A. tipi konut	1.870.000.—
B. tipi konut	1.430.000.—
TEKNİK ALT YAPI	
Yol (oto-park dahil)	66.028.—
Kanalizasyon	13.207.—
İçme suyu	16.408.—
Elektrik	14.308.—
MERKEZİ ISITMA	111.725.—
TOPLAM	221.676.—
Sosyal alt yapı ve çevre düzenlemesi için de	23.287.—
	TL. ödenecektir.

Prof.Dr. ERDOĞAN SORAL:

“Ülkemizde işçilerimizin çok küçük bir kısmı eğer konut sahibi olabiliyorlarsa, bunu inşaat malzemesi üreticilerine ya da yüklenicilere değil, özverili işçi arkadaşlarına borçludurlar. Çünkü 1975-1984 yıl-

larını kapsayan on yıllık dönemde inşaat malzemeleri fiyatlarında meydana gelen yıllık ortalama artış % 47,4 olurken, aynı dönemde işçi ücretlerinde yıllık ortalama artış % 22,6 olmuştur.”

★ Burada 200 adet A tipi konutun üst yapı toplam maliyeti 1987 fiyatlarıyla hesaplanmıştır. 1 milyar 870 milyon tutarındaki toplam üst yapı maliyetine, teknik ve sosyal alt yapı için öngörülen 243 milyon 963 bin TL. ilave edildiğinde arsa hariç A tipi 200 konut toplam maliyeti 2.113.960.000 TL. olmaktadır. Bundan % 14 oranındaki indirim düşüldüğünde toplam yatırım maliyeti 1.818.000.000 TL.'dir.

★ 200 B tipi konutun üst yapı toplam maliyeti 1987 fiyatlarıyla 1 milyar 430 milyon TL.'dir. Buna teknik ve sosyal alt yapı için yapılması öngörülen 243.963.000 TL. ilave edildiğinde arsa hariç B tipi 200 konutun toplam yatırım maliyeti 1.673.963.000 TL. olmaktadır. Bundan % 14 oranındaki indirim düşüldüğünde toplam yatırım maliyeti 1.439.609.000 TL. olur.

1987 fiyatlarıyla birim konut maliyeti ise şöyle olacaktır:

Yatırım Konusu

ARSA
A tipi konut üst yapı
A tipi konut alt yapı
A tipi birim konut maliyeti

Maliyet (TL.)

200.000.—
8.041.000.—
1.049.000.—
9.290.000.—

ARSA
B tipi konut üst yapı
B tipi konut alt yapı
B tipi birim konut maliyeti

200.000.—
6.149.000.—
1.049.000.—
7.398.000.—

Bu verilere göre bir değerlendirme yaparsak,

★ A tipi konutun 1987 fiyatlarıyla m² inşaat maliyeti 109.294 liradır. M² maliyet içinde teknik ve sosyal alt yapı yatırımlarının payı % 11'dir.

★ B tipi konutun m² inşaat maliyeti 113.815.— TL.'dir M² maliyet içinde teknik ve sosyal alt yapı yatırımlarının payı % 17'dir.

TÜRK-İŞ — Sayın Soral, 1987 yılında inşaat metrekare maliyetlerinde meydana gelen bu artışlar, insanları daha ufak konutlarda yaşamaya zorluyor. Bu kadar artan maliyetler karşısında, toplu sözleşmelere açıkça müdahale edildiği gözönüne alınırsa, bir işçinin konut maliyetlerini ödeyebilmesi için hangi tür kaynaklara başvurması gerekmektedir?

SORAL — Tüm yatırımlarda olduğu gibi konut yatırımlarının finansmanında da iki tür kaynağa başvurulur. Bunlardan birincisi **Özkaynak**, diğeri **yabancı kaynak** diye anılır. Bu iki kaynağa devletin teşvik önlemleriyle sağladığı kaynaklar da ilave edilebilir.

1 — Öz kaynaklar:

— Konut sahibi olmak isteyenlerin birikimleri, (tasarrufları)

— Sosyal güvenlik kurumlarından sağlanan kaynaklar.

2 — Yabancı kaynaklar:

— Toplu konut idaresinden sağlanabilecek kaynaklar,

— Türkiye Emlâk Kredi Bankası ve diğer bankalardan sağlanabilecek kaynaklar,

— Kent-Koop'tan sağlanabilecek kaynaklar,

— Devletten sağlanabilecek diğer dolaylı kaynaklar.

Önce, yabancı kaynaklardan başlayarak "hihetetik projenin" gerçekleşmesinde bu kaynaklardan ne ölçüde ve nasıl yararlanılacağını araştıralım:

★ Toplu konut fonundan sağlanabilecek kaynaklar ise şöyle izah edilebilir.

2985 sayılı yasaya göre "Toplu Konut Fonundan" sağlanabilecek kaynaklar, toplu konut yasası uygulama yönetmeliklerinde belirlenir. 12 Şubat 1987 tarih 19370 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan uygulama yönetmeliğinde kooperatif ve sosyal yardımlaşma kurumlarına açılacak kredilerle ilgili aşağıdaki tablo yer almıştır.

Kooperatif ve sosyal yardımlaşma kurumlarına açılacak krediler şöyledir:

Kredi kademesi	Kredi Miktarı TL.	Faiz (%)	Geri ödeme süresi (yıl)
1	2.500.000.—	15	15
2	İlave	25	15
3	İlave	30	15
4	İlave	40	15

1 nci kademe kredi brüt 60 m² (60 m²)den küçük,

2 nci kademe kredi brüt 61-80 m² (80 dahil)ye kadar,

3 ncü kademe kredi brüt 81-100 m² (100 m² dahil)ye kadar,

4 ncü kademe kredi brüt 101-150 m² (150 m² dahil)ye kadar.

Yukarıdaki açıklamalarımızda yer alan krediler ilave olarak talep edilmesi halinde, 60 m² ve daha küçük konutlar için 500.000.— TL., 61-80 m² lik konutlar için 250.000.— TL.sı kredi açılmaktadır.

★ Emlak Kredi Bankasından sağlanabilecek kaynaklar:

Emlak Kredi Bankası çeşitli konut tiplerine göre farklı büyüklükte krediler açmaktadır. Bunlar arasında "Bizim örnek

projemizi ilgilendiren kredi, bankanın sağlamakta olduğu 1 milyon TL. tutarındaki toplu konut kredisidir.

15 yıl vade ile açılan bu kredinin yıllık faiz oranı % 31'dir.

★ Günümüzde, Kent-Koop'un sağlamakta olduğu kaynak 200.000.— TL. tutarındaki subasman kredisidir.

TÜRK-İŞ — Bu yalnızca Kent-Koop'a özgü bir kredi değil mi?

SORAL — Evet öyle.

Ayrıca, özkaynakları ise şu şekilde açıklayabiliriz:

★ Konut sahibi olmak isteyen-

lerin birikimleri,

★ Sosyal güvenlik kurumlarının sağladıkları kaynaklar.

12 Şubat 1987 tarih 19370 sayılı "Resmi Gazete"de yayımlanan Devlet Memurları ile diğer personel kanunlarına göre çalıştırılmakta olup 5434 sayılı kanuna göre T.C.Emekli Sandığı iştirakçisi durumunda olan devlet memurları ile diğer kamu görevlileri içinden, emekliliğe esas hizmet süreleri en az 10 yıl ve daha fazla olanlara açılacak faizsiz konut kredisi.

Kredinin miktarı 750.000 TL. kadardır. Krediye faiz uygulanmamaktadır. Kredinin açılışında bir defaya mahsus olmak üzere, ilgiliden kredinin % 5'i oranında masraf karşılığı alınır. Koşullara bağlı olarak verilen bu krediden 506 Sayılı Kanundaki sigortalılar ve bunların emeklileri de yararlanacaktır.

Şimdi, örnek projede yer alan iki tip konut için olası bir ödeme plânı üzerinde yaptığımız incelemenin sonuçlarını ve-
relim; isterseniz.

85 m² Mülk konut ödeme plânı ise şöyle olmaktadır:

Yatırım Konusu	Ödeme (Bin TL.)
Temel atma aşamasına kadar ortağın kendi birikiminden yapacağı Toplu ödeme	1.000.—
İlk harcamalar:	
a) Arsa	200
b) İnşaat avansı	400
TOPLAM	600
1- Yatırımın ilk üç ayında subasman düzeyine gelinceye kadar kullanılacak kaynak:	
— İlk ödemelerden kalan	400
— İlk üç ay içinde ortakların yapacakları ödeme 250.00 x 3	750
TOPLAM	1150
Özetle subasman düzeyine kadar her konut için yapılacak ödeme:	
— Kent-Koop subasman kredisi	200
— Ortakların ödentileri	1150
TOPLAM	1.350

2- Subasman düzeyinden sonra yatırımın olgunlaşma döneminde kullanılacak kaynaklar:

a) Toplu konut	3.500
b) SSK. (faizsiz)	750
c) Emlâk Kredi Bankası	1.000
d) Toplu konut alt yapı	629
TOPLAM	7.229
e) Ortakların inşaatın bitimine kadar her ay ödemek zorunda oldukları aylık taksit $98.140 \times 21 =$	2.061
TOPLAM	9.290

TÜRK-İŞ — Sayın Soral, ki-rada oturan hiç bir işçi 85 m²'lik bir konut için aylık 98.140 TL.'sı veremez. Acaba 65 m²'lik bir konut için nasıl bir ödeme-

de bulunmak gerekiyor.

SORAL — 65 m² Mülk konutun ödeme Plânı ise şöyle olmaktadır:

TÜRK-İŞ — Demek ki 65 m²'lik konutlar için aylık olarak 44.952 TL. geri ödemek gerekiyor. Ancak bu miktarı ödemek bile çok güç. Bir de temel atıldıktan sonra subasman seviyesine gelene kadar her ortak kooperatife 3 ay içinde 750.000 TL.'sı ödeyecek. Her iki konut tipi için de buraya kadar görüş-tüklerimizi bir özetleyelim isterseniz.

SORAL — Her iki tip için de bir özet yaparsak;

85 m² konut için elde edilen bulgularımız,

1) İnşaatın temel atma düzeyine gelebilmesi için her ortak kooperatife 1.000.000 TL. yatıracaktır.

2) Temel atıldıktan sonra subasman düzeyine gelinceye kadar her ortak kooperatife 3 ay içinde 750.000 TL. ödeyecektir.

3) Anahtar teslimine kadar geçecek 21 ay içinde ortak başına aylık ödeme

a- Emlak Kredi Bankası kredisi kullanıldığı takdirde 98.140. TL.'dir.

b- Emlak Bankası kredisi kullanılmadığı takdirde 145.716 TL.'dir.

65 m² Mülk Konut için 5 numaralı Tablodan elde edilen bulgular:

• İnşaatın temel atma düzeyine gelebilmesi için her ortak 750.000 TL. yatıracaktır.

• Temel atıldıktan sonra subasman düzeyine gelinceye kadar her ortak kooperatife üç ay içinde 375.000 TL. ödeyecektir.

• Anahtar teslimine kadar geçecek 21 ay içinde ortak başına aylık ödeme:

a) Emlak Kredi Bankası kredisi kullanıldığı takdirde ayda 44.952 TL.'dir.

b) Emlak Kredi Bankası kullanılmadığı takdirde 92.333 TL.dir.

Yatırım Konusu	Ödeme (Bin TL.)
Temel atma aşamasına kadar ortağın kendi birikiminden yapacağı toplu ödeme	750
İlk harcamalar:	
a) Arsa	200
b) Avans	300
TOPLAM	500
Yatırımın ilk üç ayında subasman düzeyine gelinceye kadar kullanılacak kaynak:	
a) İlk ödemelerden kalan	250
b) İlk üç ay içinde ortakların yapacakları ödeme $125 \times 3 =$	375
c) Kent-Koop subasman kredisi	200
TOPLAM	825
Subasman düzeyinden sonra yatırımın olgunlaşma dönemine kadar kullanılacak kaynaklar:	
a- Ortakların kaynaklar + Ken-Koop	850
a) Toplu konut	3.250
b) SSK. Kredisi	750
c) Toplu konut Alt-Yapı	629
d) Emlak kredi	1.000
TOPLAM	6.454
e) Ortakların inşaatın bitimine kadar her ay ödeyecekleri aylık taksit: 44.952×21	944
TOPLAM	7.398

• **TÜRK-İŞ** — Şimdi diyelim ki, konutlar bitti, anahtarları teslim aldık. Tam rahat ettik derken, bir de baktık ki geri ödemeler başladı. Şimdi isterseniz geri ödemeler nasıl olacak onu gözden geçirelim.

SORAL — Gerçekten de konutlar bu maliyetlerle bitebilir-se, tam rahata kavuşuyorken geri ödemeler başlıyor. Geri ödemeler aslında biraz daha zor olmakta. Her iki konut tipi için geri ödeme konusu ise şöyle oluyor!

TÜRK-İŞ Kooperatifçilik Uzmanı Sinan Vargı Prof.Dr. Erdoğan Soral'la röportaj yapıyor.

A Tipi konutun yabancı kaynaklarla finansmanı ve sabit aylık geri ödemeler:

Yabancı Kaynağı Sağlayan Kurumun Adı	Yabancı Kaynak Miktarı (Bin TL.)	Faiz Oranı %	Vade Yıl	Aylık Geri Ödeme (TL.)
Toplu Konut idaresi	2.500	15	15	33.143
Toplu Konut ilave	500	25	15	10.135
Toplu Konut ilave	500	30	15	11.704
T.Emlak Kredi Bankası	1.000	31	15	24.000
SSK. Kurumu	712	—	15	4.200
TOPLAM				83.172

* Kent-Koop Kredisi üç yıl içinde 270.000 TL. olarak faiz ve ana para olarak aylık taksitlerle geri ödenecektir.

B Tipi konutun yabancı kaynakla finansmanı ve sabit aylık geri ödemeler:

Yabancı Kaynağı Sağlayan Kurumun Adı	Yabancı Kaynak Mik. (Bin TL.)	Faiz Oranı %	Vade (Yıl)	Aylık Geri Ödeme (TL.)
Toplu Konut idaresi	2.500	15	15	33.143
Toplu Konut ilave	500	25	15	10.135
Toplu Konut ilave	250	30	15	5.850
T.Emlak Kredi Bankası	1.000	31	15	24.000
SSK.	712	—	15	4.200
TOPLAM				77.328

* Emlak Kredi Bankası kredisi kullanılmadığı takdirde aylık ödeme 53.328 TL.'dir.

TÜRK-İŞ — Peki, bu geri ödeme tablosu karşısında, gerçekten dar gelirlilerin, bordro mahkûmlarının ev sahibi olmaları mümkün müdür? Bu konuda da dergimiz okurlarına düşüncelerinizi söyler misiniz?

SORAL — 1980'den sonra Türkiye'de yaşamını salt emek-

leri ya da küçük sermaye ve yoğun emekleriyle kazananların durumu, üzücü ve düşündürücüdür.

Emekçilerin (işçiler, memurlar, küçük çiftçiler, emekliler, küçük esnaf vb.) içinde insanca yaşayabilecekleri sağlıklı bir konuta sahip olabilme-

leri hemen hemen olanaksız hale gelmiştir. Önceki bölümlerde yaptığımız analizler devletin resmi istatistikleri kullanılarak yapılmıştır. Ürkütücü bir tablo çizmemek için gerçekleşmesi güç varsayımlardan hareket edilmiş, alt-yapı yatırımları için 1986 fiyatlarıyla hesaplamalar yapılmıştır. Bu-

nun nedeni, kar marjlarının yüksek olduğu bilinen bazı inşaat kalemlerinde daha büyük indirimler sağlanabileceği konusunda umudumuzdur.

İşçilerimiz için 65 m²'lik bir küçük konuta sahip olmak umudunu hâlâ taşıyorsak bunu kişisel iyimserliğimize değil yine saygıdeğer işçilerimize borçluyuz. İstatistikler(*) 1975-1984 yıllarını kapsayan on yıllık dönemde inşaat malzemeleri fiyatlarında meydana gelen yıllık ortalama artışın % 47.4 olduğunu göstermektedir. Aynı dönemde işçi ücretlerinde yıllık ortalama artış % 22.6 olmuştur. İnşaat maliyetlerinde işçiliğin, inşaat malzemesi maliyetine göre ağırlığının % 50 dolayında olduğu genel bir kabuldür. Buna göre örneğin 1986 yılında inşaat maliyetinde bir önceki yıla göre % 35 düzeyinde bir artış beklemek yanlış olmazdı. Nitekim beklentimiz yanlış çıkmamış, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 1986 yılı için % 38 oranında bir eskolasyon saptamıştır. 1987 yılında anılan Bakanlığın saptadığı eskolasyon oranı % 35 dolayındadır.

İnşaat işçiliğinde, işçi ücretlerindeki artış oranı inşaat malzemelerindeki fiyat artışlarına oranla yarı yarıya denecek kadar düşük olmasa 65 m²'lik sosyal konutu yedi milyon liraya da üretmek mümkün olacaktır.

Ülkemizde işçilerimizin çok küçük bir kısmı eğer konut sahibi olabiliyorlarsa bunu inşaat malzemesi üreticilerine ya da yüklenicilere değil, özverili işçi arkadaşlarına borçludurlar.

TÜRK-İŞ — Bu açıklayıcı ve aydınlatıcı bilgiler için, size teşekkürlerimizi sunuyoruz, Sayın SORAL.

(*) Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Toptan Eşya Fiyatları endeksi.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU AÇIKLAMASI

TÜRK-İŞ, HÜKÜMETİN İŞÇİLERE ve SENDİKACILARA YÖNELİK SİNDİRME HAREKETLERİNİ DURDURMASINI İSTEDİ...

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu bir açıklama yaparak işçi hak ve menfaatlerini korumaya çalışan Sendika Yönetici ve üyelerine yönelik baskıların durdurulmasını ve Hükümetin işçileri tahrik etmekten vazgeçmesi gerektiğini bildirdi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu açıklamasında şöyle denildi:

20 Mart 1987

“TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun 16 Mart 1987 tarihinde toplanan Başkanlar Kuruluna sunduğu ‘‘eylem planı’’nın açıklanmasını izleyen günlerde işçilere ve sendika yöneticilerine karşı Hükümetin baskı girişimleri gözlenmektedir.

Sendikal haklar ve özgürlükler ile işçi haklarının hayata geçirilmesi yolunda girişimlerde bulunan, yasal grev uygulamalarına geçen, uyuşmazlıklarını kotarmaya çalışan işçileri ve sendika yöneticilerini hedef alan polis baskısı ve sindirme politikasının uygulanmaya kalkışılmış olduğu kaygıyla tesbit edilmiştir.

Grev uygulamasına geçen Konfederasyonumuz üyesi Sendikalarımız yöneticileriyle diğer bir kısım sendika yöneticisi ve üyelerinin gözaltına alınmış olmaları başvuru bu baskıların en belirgin kanıtını oluşturmaktadır.

İşçiler ve sendika yöneticilerine yöneltilen bu tutum, işçilerimizi her geçen gün patlama noktasına getirecek bir tahrik unsuru biçiminde gelişme göstermektedir.

Hükümet, baskı ve sindirme metodlarına baş vurmaktan derhal vazgeçmeli, baskılar durdurulmalıdır.”

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

TÜRK-İŞ ÇALIŞMA-SAĞLIK-GÜVENLİK SEMPOZYUMU İSTANBUL'DA YAPILDI

SEMPOZYUMUN AÇILIŞ KONUŞMASINI YAPAN ŞEVKET YILMAZ:

“Üniversite ve Yüksek Okullarda, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kursüsü Kurulmalıdır”

TÜRK-İŞ'in AAFLI ile birlikte düzenlediği “Çalışma-Sağlık-Güvenlik Sempozyumu”, 5-6 Mart tarihleri arasında İstanbul'da yapıldı.

Karaköy rıhtımında demirlemiş bulunan Samsun Gemisi Salonunda düzenlenen Sempozyuma işçi-işveren ve hükümet kesiminden yetkili uzmanlarla bilim adamları ve sendika üst düzey yöneticileri katıldı.

Genel Başkan Şevket Yılmaz'ın açış konuşmasından sonra, işverenler adına TİSK Yönetim Kurulu Üyesi Oğuz Tınaz ve AAFLI Türkiye Direktörü Jeffrey Ballinger da birer konuşma yaparak, konu hakkındaki görüşlerini dile getirdiler. İstanbul Vali Yardımcısı da açılıшта konuşarak, işçi sağlığının önemine değindi.

Sempozyumu, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz bir konuşma ile açtı.

TEBLİĞLER

Daha sonra bilim adamları ve uzmanların konu hakkında sundukları tebliğlerin görüşülmesine geçildi.

Öğretim Üyeleri Prof.Dr. Kenan Tunçomağ, Prof.Dr. Turhan Akbulut ve Prof.Dr. Toker Dereli, “Çalışma Hayatında Sağlık ve Güvenlik Soru-

nunun Sosyal Politika Açısından Ülkemizin Durumu”nu anlattılar.

Öğretim Üyeleri Doç.Dr. Tankut Centel, Dr. Gürhan Fişek, Türk-İş Basın Danışmanı Burhan Dodanlı, SSK'dan Er-

rinden övgüyle bahsederek, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın, “Üniversite ve Yüksek Okullarımızda Sosyal Güvenlik Dersleri Kursüsü Kurulması”na ilişkin önerisini benimseyip desteklediklerini bildirdiler. Konuşmacılar, eğitimin bu düzeye ulaşması halinde özellikle denetim ve teftiş makamlarındaki elemanların daha iyi hizmet verdiğini ve kazalarda

dal Üresin ve Sağlık Bakanlığı'ndan Dr. Mustafa Soyuer, Dr. Nejat Yazıcıoğlu ve Dr. Metin Benol da İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği uygulamalarının ülkemizdeki durumunu çeşitli açılardan inceleyip, sorunlara ilişkin önerilerde bulundular.

Konuşmacı bilim adamları, TÜRK-İŞ'in bu girişimle-

azalmalar olacağını vurguladılar.

Sempozyumun ikinci gününde söz alan Prof.Dr. Güler Kanra, Doç.Dr. İsmail Topuzoğlu, Dr. Haldun Sirer, Baki Çetinyürek, Sabahattin İnal ve Doç.Dr. Hilmi Sabuncu, işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik metod ve yolları izah

ettiler.

Sempozyum sonunda düzenlenen panel'e katılan öğretim üyeleri ve konunun uzmanları, "Sorunlara Çözüm Önerileri"ni anlattılar ve konuyla ilgili çeşitli soruları cevaplandırıdılar.

BAŞOĞLU'NUN SÖZLERİ

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu ise, düzenlenen bu sempozyumun çok yararlı olduğunu ve soruna açıklık getiren birçok önerinin böylece bir kez daha ortaya çıktığını söyledi.

Türk-İş'in bu konuda üzerine düşeni yerine getir-

meye çalıştığına işaret eden Mustafa Başoğlu, işverenlerin ve özellikle devletin kendisine tevdi edilen görevleri noksan-sız ifası halinde ülkemizdeki iş kazalarında azalmalar kaydedileceğini belirtti. Türk-İş'in, bundan sonra da bu ko-

nudaki benzeri eğitim çalışmalarına her düzeyde devam edeceğini hatırlatan Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu, hükümetin genel işçi sorunları gibi işçi sağlığı ve iş güvenliğine de gereken önemi vermediğinden yakındı.

GENEL BAŞKANIN KONUŞMASI:

"Kalkınmakta olan bir ülke sıfatıyla baktığımız Türkiye'de hemen her fırsatta verimliliğin önemine değinmekteyiz. Özellikle emek verimliliğinin artırılması, refah düzeyimizin gelişmesinde çok önemli bir katkı sağlamaktadır.

O halde, bu hedefe varmak için ilk planda insan unsuruna hak ettiği önemi vermek mecburiyetindeyiz. Esasen sosyal bir devlette sözü edilen sosyal adaletin baş il-

Bunu yaparken, çalışanlara insanca yaşayabilecekleri bir ücreti ödemek en önemli unsuru teşkil eder. Ama üzülerek belirtmek zorundayım, ülkemizde özellikle son altı yıl içinde, iddia olunan gelişmenin aksine, emeğin çalışma koşulları gittikçe kötüleşmiştir.

rin işyerlerindeki sağlığı, güvenliği ve beslenme koşulları dünya standardının çok altında tutulursa, o zaman ne verimlilikten, ne üretim artışından, ne de kalkınmadan söz etmek hakkına sahip oluruz.

Kazalar ve Kayıplarımız

Eğer asgari düzeyde müsbet koşullar yok ise, üretim ve verimlilik düşeceği gibi, dikkatini başka noktalara, yani geçim sıkıntısına çevirmek zorunda kalan işçilerin iş kazası yapmaları ihtimali artacaktır.

İstatistikler iş kazalarındaki yüzde 90'ın üzerinde kusur oranını insan faktörüne yüklüyor. İnsan faktörü derken yukarıda saydığım nedenlerle iş kazalarının tek suçlusu olarak işçiyi görmek yanlış olur.

İşçiler çalışma koşullarının müsait olmaması ve istenen hayat standardının çok altında kalmış ol-

★ **"İş kazaları yüzünden her yıl binden fazla işçimizi yitirirken, maddi kayıplar 100 milyar lirayı, kaybolan işgünü sayısı ise 3 Milyonu bulmaktadır. İş kazalarındaki bu işgünü kaybına karşılık, son üç yılın grevlerde kaybolan işgünü ise sadece 115 bin 622'dir."**

kesi, yaygın şekilde toplumun hayat standardını yükseltmek ve buna bağlı olarak da işçi sağlığı iş güvenliği koşullarını sağlamaktır.

Sabit ve dar gelirli kesimlerin satın alma gücü yok denecek düzeye inmiştir. Bu olumsuzluklara tuz-biber ekerek, bir de çalışanla-

malarından dolayı dikkatleri dağılarak belli bir oranda iş kazası yapabilirler.

Fakat iş kazalarının önemli nedeni, işyerlerinde gereken önlemlerin alınmamış olmasındandır.

1475 sayılı İş Kanununun 76. maddesinin aradığı koşullar, ister kamu, ister özel sektör işyerlerinin işverenler tarafından yerine ge-

Son üç yılda iş kazaları nedeniyle kaybolan işgünü sayısı 6 milyonun üzerinde iken ve bu kazalara etkin tedbirler alınmazken son üç yıldaki grevler nedeniyle kaybolan işgünü sayısı sadece 115 bin 622'dir.

Bir yanda işçi haklarını savunmak için zaman zaman başvuru- rulan grevlerde öte yanda günde 3-4 işçinin hayatına malolan iş kazaları tablosu işte budur.

★ **"Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Tasansında, işçinin öz malı olan SSK Sağlık Tesisleri, işçinin elinden alınmak isteniyor. Bu tasarruf, tapunun delinmesi ve mülkiyete tecavüz anlamı taşıyor.."**

tirilmez ise, bu konu bundan sonra yine ihmal edilirse, başımıza daha çok kazalar gelir. Kaygımız bundandır.

Bu ihmallerin sonucu ne oluyor?

Üzülerek belirtmek isterim ki, yılda binin üzerinde işçimiz hayatını kaybediyor. Binlerce işçi sakat kalıyor ve iş kazaları birbirini takip ediyor.

Bu kazaların ardından, toplumu sarsan büyük acı ve ızdırapların yanı sıra makine, malzeme ve ürün kaybına bağlı verimlilik kayıpları da büyüyor.

Bu yüzden her yıl milli ekonomimizde yaklaşık 3 milyon civarında işgünü kaybı olmakta ve maddi kayıplar 100 milyar liraya ulaşmaktadır.

Bu arada önemli bir noktaya değinmek istiyorum.

Kaybolan bu işgünleri, şayet iş kazası sonucu değil de, grevler nedeniyle olsaydı, sayın işverenlerimiz hemen, "İşçiler üretimi düşürüyor. Ve durmadan grev yapıyorlar. Maliyet girdileri bunun için artıyor" diye feryat ederlerdi. SSK. kayıtlarına göre, 1984 yılında 153 bin 249, 1985 yılında ise, 148 bin 27 iş kazası meydana gelmiştir.

★ **"İş Güvenliği Müfettişleri, yetersiz kalan kısa kurslar yerine, bu işi diploma aldığı öğretim kurumunda öğrenip gelmelidir. Onun için, kürsü kurulmasını istiyoruz."**

En büyük noksanımız: Eğitim

Üretimin en önemli unsuru olan ve herşeyden kıymetli sayılması gereken insan hayatına gereken önem verilmez, özellikle işverenlerimiz üzerine düşeni yerine getirmezse, üretim açısından da maliyeti çok yüksek olan iş kazalarını azaltmak mümkün olamaz.

En büyük temennimiz bundan sonra işyerlerinde gerekli tedbirlerin zamanında alınması ve her kesimin üzerine düşen görevi noksanzı yerine getirmesidir.

İş kazalarının başlıca nedenlerinden olan eğitim üzerinde fazla durulacağı için, daha doğrusu en büyük noksanımızın eğitim noksanlığı olduğu ortaya çıktığına göre, bu konu üzerinde ben de görüşlerimi arz etmek isterim.

Tabii ki, işyerinde eğitim, işçinin ve işverenin eğitimi başta geliyor ve biz de bunu yapmaya çalışıyoruz.

Fakat biz bu eğitime, eğitici kurumlarda da başlanmasını arzulamaktayız.

Örneğin bir işçi sağlığı iş güvenliği müfettişi, yetersiz kalan kısa bir kurs yerine, bu işi diploma aldığı öğretim kurumunda öğrenip gelmelidir.

Kürsü Önerisi

Bu nedenle TÜRK-İŞ olarak üniversitelerimizde ve yüksek okullarımızda bugüne kadar olmayan "İşçi sağlığı iş güvenliği kürsüsü" kurulmalıdır, önerisinde bulunuyoruz.

Halen bu konuda öğrencilere verilen derslerin uygulama alanında yeterli olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Bu öğretimin yeterli olmadığını, sayın bilim adamlarımız da herhalde kabul edeceklerdir. Misal olsun diye söylüyorum, bir çok fakültede bilgi edinmek için kısaca hukuk dersleri de vardır, ama hukukçu gayet tabii ki, hukuk fakültelerinde yetişir.

Öyleyse yüksek öğrenimde ve hatta orta öğretimde, özellikle meslek liselerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği konularak bu bilimin teorisi yeterli ölçüde öğretil-

melidir.

Bu vesileyle çok önemli saydığımız bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. TÜRK-İŞ olarak öteden beri savunduğumuz husus şudur:

"İşçinin parasıyla kurulan ve işçinin öz malı olan SSK. hastaneleri ve sağlık kurumları el değiştiremez." diyoruz.

Bu fikrimizde ısrarlıyız ve SSK. sağlık kurumlarının başka müesseselere devredilmesine kesinlikle karşıyız. Çünkü yukarıda bir kez daha belirttiğimi gibi, bu tesisler işçinin öz malıdır.

İster özel, ister tüzel kişi olsun, bir şahsın malını elinden almak açıkça mülkiyet hakkına tecavüz anlamı taşır.

Sigorta Hastanelerinin Durumu

Sürekli uyarılarımıza rağmen, hükümet tarafından yeni hazırlanan SAĞLIK HİZMETLERİ TEMEL KANUNU TASARISI ile tapu delinmekte ve işçinin öz malı olan SSK. Sağlık Kurumları diğer sağlık kurumlarıyla tek elde toplanmak istenmektedir.

Bu tasarruf yanlışır.

Birincisi, mülkiyet hakkına aykırıdır. İkincisi ise, aileleri ile birlikte yaklaşık 10 milyon işçiye ve onların eş ve çocuklarına hizmet götürmekte olan bu kuruluşlar, devletleştirilmek suretiyle görevlerini yerine getiremez duruma düşürülüyor.

Sağlık hizmetlerinin ıslahına evet, ama kolay yolu seçerek işi daha çok zorlaştırmaya hayır, diyoruz ve hükümetin bu tasarıyı hemen değiştirmesini istiyoruz.

Kaldı ki, bu kadar önemli bir konuda malın sahibi olan işçinin ve TÜRK-İŞ'in görüşü bile alınmamıştır.

Bizce bu tasarı, olup bittiye getirilerek kanunlaştırılmak isteniyor.

Onun için bu anlayışa ve bu tasarıya kesinlikle karşıyız. İşçi sağlığı ile doğrudan ilgili bu tasarının kanunlaşmasına TÜRK-İŞ olarak karşı olduğumuzu ve karşı çıkacağımızı, bu sempozyum vesilesi ile bir kez daha belirtmeyi uygun buldum."

MUSTAFA BAŞOĞLU, İZMİR'DE SENDİKA ŞUBE BAŞKANLARIYLA BİR TOPLANTI YAPTI...

"EYLEM KARARLARI HAKLARIMIZI ALMAK AMACINA DAYANMAKTADIR..."

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, 4 Mart'ta İzmir'de TÜRK-İŞ üyesi sendikaların şube başkanlarıyla bir toplantı yaptı.

TÜRK-İŞ'in eylem kararlarının konu edildiği toplantıya, Likat-İş Genel Başkanı Ahmet Kurt ve TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilcisi Orhan Demir Sorguç da katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, Başkanlar Kurulu'nca alınan eylem kararlarının siyasi bir amaç taşımadığını belirterek, "Amacımız demokrasiye işlerlik kazandırmak, haklarımızı yasal çerçeveler içinde almaktır." dedi.

Başoğlu, daha sonra özetle şunları söyledi:

"TÜRK-İŞ gücünü her zaman işçilerin, memurların emeklilerin ve tüm dar gelirli lehinde kullanacaktır. Eylemlerde kırıncı olmayacağız, ancak güçlü olduğumuzu ortaya koyacağız.

Hükümet bütün iyi niyetli uyarılarımıza rağmen sorunlarımıza şimdiye kadar çözüm bulmadı. Haklarımızı her yolu deneyerek almaktan başka hiçbir amacımız yoktur."

GREVCİLERİ ZİYARET

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, Likat-İş Genel Başkanı Ahmet Kurt ve beraberlerinde bulu-

nan sendikacılar daha sonra, 18 Şubat'tan beri grevde olan, Petrol-İş'e bağlı Kauçuk Sanayi ve Ticaret A.Ş. işyerine giderek grevci işçilerle görüştüler.

İyi dileklerini belirterek grevci işçilere başarılar dileyen Mustafa Başoğlu, "Tüm işçi hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı ve işçilerin büyük sıkıntılar içinde olduğu bir dönemde, birlik ve beraberlik içinde olduğumuz sürece sıkıntılarımızın üstesinden geleceğiz." dedi.

KONYA'DA ŞUBE BAŞKANLARI TOPLANTISI

Türk-İş'e bağlı sendikaların Konya Şube Başkanı ve Yöneticileri 8 Mart'ta biraraya geldiler. Kamu İşveren Sendikalarının tahrir edilmiş işçi haklarını daha da kötüleştireceği ileri sürülen toplantıya Türk-İş İl Temsilcisi Kemal Aladağ Başkanlık etti. Toplantıdan sonra yapılan açıklamada, sorunların Anayasa ile 2821 ve 2822 sayılı yasalarda ki işçi aleyhine olan hükümlerden kaynaklandığı bildirilerek, bunların ayıklanmasının zorunlu olduğu kaydedildi.

Açıklamada ayrıca, toplu iş sözleşmelerinde kamu işverenlerinin ve halktan toplanan vergilerle kurdurulup güçlendirilen kamu işveren sendikalarının tahrir edilmiş işçi haklarını daha da kötüleştireceği savunularak, bu konuda Türk-İş'in her türlü mücadelesinin destekleneceği bildirildi.

BAŞ SORUN: DEMOKRASİ!

İrtilen görüş ve düşünceler batılı bir demokrasinin ülkede yerleşmesini ve kalıcı hale dönüştürülmesini amaçlayan iyi niyetli düşüncelerdir. Demokrasi-mizi yozlaştırmak isteyenler 12 Eylül öncesinde ellerinden gelen her türlü marifeti kâr saymışlar ve Türkiye'yi âdeta kaçınılmaz bir askeri müdahale ile karşı karşıya bırakmışlardır.

Türk-İş 14. Genel Kurulu'nda oybirliği ile kabul edilen Sonuç Bildirgesinin sendikacılıkla ilgili herkesin elinde bulunması, üzerinde düşünmesi ve gereğini yapabilmek için hazırlıklı olması gereken bir metin olduğunu özetle kaydetmek gerekir. Bir haftaya yakın bir süre devam eden bu genel kurulda, seçim hesapları ve seçilme kaygıları bir tarafa bırakıldığı takdirde, genel kurulun üzerinde ittifak ettiği en önemli husus, kanımca Sonuç Bildirgesi'dir. Bu Bildirgenin en önemli tarafı ise, yurdumuzun en büyük en çok üyeye sahip işçi kuruluğu olan TÜRK-İŞ Topluluğunun Batılı manada bir demokrasiye ne denli içtenlikle bağlı ve arzulu olduğunu göstermesidir. Aslında Bildirge "Demokrasiye, kişi hak ve özgürlüklerine, sosyal adalete inançlı, Atatürk ilkelerine, Ulusal ve Uluslararası hukuk kurallarına bağlı, diktanın her türüne; komünizme, faşizme, sömürü ve baskıya karşı olan Genel Kurulumuz" diye başlatmaktadır.

Türk-İş Genel Kurulu Anayasamızdaki engelleyici hükümleri birbir değerlendirmekte ve bu hükümlerin Anayasadan çıkarılmasını istemektedir. Türk-İş Genel Kurulunun kabul ettiği Sonuç Bildirgesi'nde günümüzün en önemli meselelerinden birisi haline gelen LAİKLİK ilkesi özenle değerlendirilmekte ve Atatürk İlkelerinin başında gelen bu ilkenin sonuna kadar korunmasını gerektiği belirlenmektedir. Türk Silahlı kuvvetlerinin LAİKLİK ilkesi konusundaki tutumu çok net bir biçimde belli olduğuna göre, teokratik devlet özlemcilerine bir başka açık cevap TÜRK-İŞ topluluğu tarafından verilmiş bulunmaktadır. Bu davranış Cumhuriyet Rejimimizin geleceği bakımından son derece önemlidir.

Türk-İş Genel Kurulunun bir dizi yasada değişiklik istediği ve bu değişiklikleri gerçekleştirmek için Parlamento'ya göreve çağırdığı da bilinmektedir. Sonuç Bildirgesinde başta Sendikalar Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunlarındaki değişiklik istekleri olmak üzere, İş Kanunu, Dernekler Kanunu, Olağanüstü Hal Kanunundaki değişiklik istekleri, kişi hak ve özgürlükleri ile ilgili değişiklik talepleri, toplantı ve gösteri yürüyüşü kanununda da değişiklik yapılmasına dair uyarılar dikkati çekmektedir.

Türk-İş Ondördüncü Genel Kurulunda kabul edilen Sonuç Bildirgesi'nin son bölümünde ise, değişikliklerin gerçekleştirilmesi için 1987 yılının Eylem Yılı olacağı açıklanmaktadır. Bütün bu istekler ve be-

Türk-İş Üst yönetiminde görev aldığımız ve demokratik gelişmeyi sağlamaya çalıştığımız yıllarda, açık bir tesbitimiz ise, EMEK kesimine haksızlık yapıldığı ve 12 Eylül öncesinin faturasının âdeta TÜRK-İŞ'e çıkarıldığıdır. Bugünkü sıkıntılar, sıkıntılı durumlar, 12 Eylül'den sonra hazırlanıp yürürlüğe konulan ve çoğu işverenlerin istekleri doğrultusunda düzenlenen kanunların sendikaların elini kolunu bağlamasından kaynaklanmaktadır. İşin daha da acısı idare sivilleşmeye başladıktan sonra da, aynı kanunların yürürlükte kalmasından yana bir tutumun izlenmesidir! Siyasi seçimlerin yapılarak sivil bir idarenin işbaşına gelmesi ve tek başına bir partinin iktidar koltuğuna oturmuş bulunması, Türkiye'nin yaşadığı demokrasi bunalımını aşmaya yetmemiş. Sivil güç, olağanüstü şartların çıkardığı kanunları belli bir süre korumayı kendi ekonomik fel-sfesinin gereği sayabilmiştir. Bu düşünce tarzıdır ki milli gelir dağılımındaki adaletsiz bölüşümü daha da ağırlaştırmış ve yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin hale getirmiştir. Bu tabloda DEMOKRASİMİZİ güçlendirmedeki olumsuzlukları, idareyi ellerinde bulunduran sivil kadro ya tam manası ile teşhis ve tesbit edememiş, ya da geleceğe yönelik bazı geciktirmeleri, iktidarın çıkarı için doğru bulmuştur.

Siyasi bir iktidar, sadece parlamento sayısal çoğunluğuna bakarak güçlü iktidar olduğunu ile süremez. Mahalli seçimlerdeki oy oranı ile ara seçimlerdeki oy oranları ve giderek genel seçimlerdeki oy oranları siyasi iktidarların gücü hakkında gerekli bilgileri verebilir.

Şurası artık kesinlikle bilinmelidir ki, demokrasiyi güçlendirecek tedbirlerin alınmasında geç kalınmasına, Milletimizin büyük çoğunluğunun gerçekten tahammülü kalmamıştır. Bir taraftan siyasi yasakların kaldırılması, diğer taraftan emek kesimini rahatsız eden olumsuzlukların giderilmesi için süratle tedbirler almak ve ülkemizi çağdaş demokrasiler düzeyine çıkarmak, kaçınılmazdır. Hür sendikacılık hareketini yeniden hayata geçirmedikçe, tam ve kâmil manada bir demokrasi ile idare edilişimizi söylemek mümkün değildir. O halde yapılacak işler bellidir. Bir taraftan siyasi yasakları kaldırarak, diğer taraftan hür sendikacılığın önündeki engelleri temizleyerek, daha güçlü, daha sağlıklı bir demokrasiye ulaşılabilir. Yüce Milletimizin siyasi kadrolardan beklediği de kanaatimce budur. İyi kullanılmayan zamana, sonra hep birlikte üzülebiliriz.

TÜRK HARB-İŞ SENDİKASI SÖZLEŞMESİ İMZALANDI

**Sözleşmeden
38 bin işçi
yararlanıyor.**

Türk Harb-İş Sendikası ile Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı arasında bir süredir devam eden toplu iş sözleşmesi imzalandı.

Belirtilen işyerlerinde çalışan 38 bin işçiyi kapsayan sözleşme, yasanın öngördüğü sınırlı sürede ve mahkemece atanan resmi arabuluculara tanınan süre sonunda, YHK'ya gitmeme kararlılığıyla anlaşmayla sonuçlandı.

İmzalanan toplu iş sözleşmesine göre, birinci yıl için işçilerin almakta olduğu ücretlere 1 Mart 1987 tarihinden geçerli olarak yüzde 25 ve bu zamlı ücretlere 1 Eylül'den itibaren de yüzde 15 ilâve sağlandı. İkinci yıl için ise, işçilerin 28 Şubat 1988 tarihindeki ücretlerine, 1 Mart 1988'den geçerli olmak üzere, yüzde 25 zamlanması öngörüldü. Ayrıca, çeşitli sosyal haklar alındı.

DURUKAN'TIN AÇIKLAMASI

Toplu sözleşmenin imzalanması sırasında basına bir açıklama yapan Harb-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Durukan, sözleşme müzakereleri için YHK'ya gitmenin bugünkü kanunlar çerçevesinde gereksiz olduğunu vurguladı.

Durukan, ülkemizdeki işçi sorunlarının ve sendikal hakların bugünkü durumuna da değindiği açıklamasında özetle şunları söyledi:

“Ülkemizde sermaye için özellikle uluslararası sermaye ile bütünleşmiş holdingleşmiş büyük sermaye için YASAK yoktur. Ülkede onlar hak ve özgürlükleri olabildiğince kullanacaklardır.

Gerekirse, Batı demokrasilerine sermaye sahiplerinin kullan-

DURUKAN:

**“Adalet ilkelerine
aykırı bu kanunlar
mutlaka
değişecek ve
çalışanın hakkı
mutlaka
sağlanacak..”**

dıkları hak ve özgürlükler gösterilerek sorunlar aşılabacaktır. AET'ye de o sayede girilecektir.

Sermayenin egemenliği 12 Eylül 1980'le başlayan hukukun temel ilkelerinin ve sosyal hukuk devleti kavramının KANUN'larla sökülmesiyle başlamıştır.

Şimdi emekçi için, işçi için, memur, emekli esnaf, sanatkar için işsiz için yasak vardır.

Emeğin hakkı yoktur. Yoksulun hakkı yoktur.

Emekçiler adına işçiler memurlar emekliler çiftçiler köylüler için, onların dert ve ızdırapları için işsize iş için, toplumun sürüklenmekte olduğu çöküntüyü dile getirmek için emekçilerin en güçlü örgütü Türk-İş'in MİLLETİN MECLİSİNE gitmesi bile yasak.

Olur mu, böyle olur mu? Hele lal Olsun!

Cumhuriyetimizin Başbakanıdır. Elbette olacak, Milletlin yüzlerce milyonu ile tedavi görüp Yurda dönerken yapılan ve 67 ilden getirtilenlerle düzenlenen GÖSTERİ hem de Devlet televizyonundan

uzun süre tele şov olarak gösterilecek.

Ülke insanının ızdırabını Millet'in Meclisine götürmek isteyen, Ülkesine hizmet süreleri ortalama 15 yılın üzerinde Yurtseverliği kanıtlanmış Sendikaları ve Sendikacıları polis kordonuna alıracaksınız.

Sonra götürüp D.G.M.'de sovruşturacaksınız.

Bütün bunlar, KANUN'lar böyle yazıyor diye olacak.

Bu KANUN'lar Hukuka aykırıdır. Hakka aykırıdır. Adaletle aykırıdır. İnsafa aykırıdır. Ayıptır.

Bütün bunlar değişmelidir.

Değişecektir.

Türk Harb-İş işçilerin, çalışanların çıkar bilincine ermesi yolunda, Türk-İş etrafında kenetlenmesi yolunda çalışanların bütünleşmesi yolunda elinden geleni yapacaktır.

Türk Harb-İş bu Kanunlara bu haksızlıklara razı değildir. Bu Kanunlar değişecek yasaklar bitecek.”

SİGORTALIYA HAYAL UMUDU MU?

İŞÇİ EMEKLİLİĞİNİN YENİDEN İSTİSMARINA MÜSAADE EDİLMEMELİDİR

Mustafa ALPDÜNDAR
Türk Harb-İş Sendikası
Genel Sekreteri

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sayın Mükerrer TAŞÇIOĞLU tarafından ortaya atılan, işçiler için süper emeklilik maaşı konusu, kamuoyunda tartışılmaya ve ciddi basın organlarının manşetlerinde yer almaya başlayınca, değerli köşe yazarlarımız konu hakkında gerçekleri yansıtan çok ilginç yazılar sergilediler.

Biz, bu ilginç gerçeklere değinmeden önce, müsaadenizle, konunun mimarı Sayın TAŞÇIOĞLU'nun, çalışanları ve tüm dargelirlileri uyguladıkları acımasız ekonomik politikalarla sersefil eden Hükümete rağmen, bu kadar insancıl sözcükler sıralayarak işçi emeklilerine net 295 bin lira emekli maaşını nasıl ve ne zaman verebileceğini ve durup dururken, ülkemizde eş ve çocukları ile yaklaşık 20 milyon vatandaşı ilgilendiren bu önemli konuyu gündeme getirme zamanlaması üzerinde durmak ve düşünmek gereğini duymaktayız.

TAŞÇIOĞLU İŞÇİ EMEKLİSİ

Sayın TAŞÇIOĞLU SSK'nın son genel kurulunda Turizm ve Tanıtma Bakanı olarak bir konuşma yapmış ve o zamanki Türk-İş Genel Sekreterinin (Eski Sosyal Güvenlik

Bakanı) "İşçi emeklilerinin aylık gelir durumları düzeltilmelidir." sözünü şöyle cevaplamıştı: "Daha dün kadar bu kuruluşların başında Bakandın. O zaman sen neden düzeltmedin? Ben de bir işçi emeklisiyim; senin bağlattığın maaşa kalsam sokaklarda dilenirdim." Bu yanıt Genel Kurul zabıtlarında yer almaktadır.

İnanılır bir büyük gazete habere göre Sayın Bakan "İşçi ölümüne mahkûm" demiş ve bugünkü işçi emekliliği sistemini şöyle eleştirmiş:

"Bu sistem işçiyi ölümüne mahkum etmektedir. Bugün uygulamakta olan sistemin gerçek işçi maaşlarıyla, emekli prim tavanı ve emekli maaşı arasında uyum yoktur. Misal olarak 880 bin lira alan birini düşünün: 116 bin 400 lira tavan üzerinden emekli olan bir işçi emekli maaşı olarak 88 bin lira alıyor. Hayat standardı onda bire düşüyor. Böyle yaşanması mümkün değil, bu kemer sıkmanın öte-

sinde korkunç bir olaydır. İşçiyi ölüme mahkum etmek demektir."

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Taşcıoğlu, bu durumun yeni bir emeklilik sistemine geçişin zorunluluğunu gösterdiğine dikkat çekerek, hazırlanan tasarıyla işçilerin emekli olduklarında da yaşam standartlarını düşürmeden yaşayabilme olanağına kavuşturulduklarını belirtmektedir.

Mükerrer TAŞÇIOĞLU, yeni sistemin SSK'yı sıkıntıya sokacağı yolundaki yorumları yanıtlarken de, "SSK'nın sıkıntısı yok, alacağı var. SSK'nın alacak miktarı bugün 160 milyar lira civarındadır. Bunun yarısı devlet kuruluşlarından. SSK, bugüne kadar devletten hiç para istememiş, bu nedenle SSK, ne bugün ne de yeni sistemle bir sıkıntıya girmeyecektir. Zira, biz tasarımı hazırlarken defalarca SSK yöneticileriyle oturup hesap yaptık. Yeni sistemin getireceği ödeme yükünü, primleri defalarca kompitürlerle hesapladık. Yöneticileri uyardım; hesaplarda hata olmasın, yarın açık verilmesin dedim. Bu konuda herhangi bir tereddüt yok, kaynaklar hesaplandı." şeklinde konuşmuştur. Ayrıca, hazırlıklar için yapıcı bir şekilde eleştirilmesinden memnun olacaklarını belirterek, gerek işçi, gerek işveren ve gerekse basından gelecek eleştirileri tasarıya son şeklini verirken dikkate alacaklarını açıklamıştır.

Sayın Bakan, tasarının gerekçesini ise "Yeni tasarıyla ne yapmış oluyoruz? Ben, bu tasarıyla dürüst davranmanın icabını yerine getirmiş oluyorum. Bugünkü sis-

temde Maliyeye başka maaş, SSK 'ya başka maaş bildiriliyor. Maliye'ye 400 bin lira maaş bildirilen işçi SSK 'ya 1 16 bin 400 liradan prim ödüyor. Fazlasından prim alınmasına sistem müsaade etmiyor. İşte yeni sistem prim tavanını gerçek maaşlara yaklaştırıyor. Böylece emekli maaşları da ücretlere yaklaşmış oluyor. Sistem her iki açıdan da dürüstlüğü icabını yerine getiriyor." şeklinde açıklamaktadır.

Hay Allah senden razı olsun Sayın Bakan. Aydan mı indin? Güneşten mi geldin? 80'li yılların başından bu yana işçi, emekli, dul ve yetimlerine yapılmış ve hâlâ sürdürülen akıl almaz haksızlık ve adaletsizlikleri SSK. Genel Kurullarında anlatmaktan, yazmaktan yorulduk, perişan olduk. O zaman sizler neredeydiniz?

12 Eylül yönetiminde söz sahibi olmuş, şimdiki çatınız altında yer alan bazı mesai arkadaşlarınız, işçi, emekli, dul ve yetimlerine akıl almaz haksızlıklar yaptılar.

Sizin de buyurduğunuz gibi, sembolik durumda kalmış bugünkü işçi emekli maaş artışlarını asgari ücret artışlarından kopartarak, işçi emeklisi gelirlerinin, asgari ücretin de altında kalmasına neden oldular.

Yüzde yetmişlik aylık bağlama kuralını, yüzde altmışa indirdiler.

Son üç yıllık en yüksek gelir ortalaması uygulamasını beş yıllık gelir ortalamasına getirmekle bağlanacak gelirleri daha da azalttılar.

SSK. Hastanelerinde muayene sırası beklemekten perişan olan sigortalı hastalara, emekli, dul ve yetimlere, bir de muayene ücreti ve ilaç yüzdesi yatırma kuyruğu yaratarak, yarı hastaların sıralarda tam hasta olmalarına ve hatta kuyruklarda sıra beklerken fenalaşıp ölümlerine neden oldular.

Bu misalleri delilleriyle sıralayıp, çoğaltmak mümkündür.

TAŞÇIOĞLU, TASARI ELEŞTİRİYE AÇIKTIR, DİYOR.

Sayın Bakan, tasarının eleştiriyeye açık olduğu ve yapıcı eleştirilerden yararlanacağını söylüyor;

buna çok seviniriz. O halde bildiğimiz doğruları yazalım, takdir ve değerlendirme ilgililerin ve kamuoyunun olsun:

1 — Sayın Bakanın yenilikmiş gibi ortaya attığı, hak edilen maaş üzerinden prim alma ve alınan prime esas maaşın % 70'i kadar emekli maaşı verebilme formülü yenilik değil, 506 sayılı kanunun Geçici 20 nci Maddesi ile 40 yıldır yürürlükte bulunan BANKALAR, SİGORTA ŞİRKETLERİ, TİCARET VE SANAYİ ODALARI VE BORSALAR, SANDIKLAR bünyesinde yaklaşık 90 bin Türk vatandaşına halen uygulanmaya devam olunan bir sistemdir.

Yani, bu kuruluşlarda çalışan bir üst düzey görevli emekli olurken, Örneğin: 800 bin lira son aylığının % 70'i olan 560 bin lira emekli maaşı alır. Evet, yanlış duymadınız, 560 bin lira emekli maaşı.

Şimdi Sayın Bakanımıza soralım? Bu süper emekli maaşı sansasyonu bir seçim yatırımı değilse, sosyal güvenlik sistemimiz içinde mevcut yukarıda yazılı uygulamayı neden genelleştir miyorsunuz?

2 — Onerilen isteğe bağlı ek göstergeli sisteme, esasen ekonomik gücün yoksun bırakılmış sigortalılarımızdan yüzde kaç iştirak edebilir?

Ülkemizdeki gerçekler ortada, çalışanların % 90'ı geçim sıkıntısı ile kıvranırsa, her ay gelirinden 50-60 bin lira daha fazla SSK primi nasıl ödeyebilir? Bu miktarların karşılığını rızasıyla kaç işveren öder? Bu durum herkesçe bilindiği halde, getirilmeye çalışılan ek göstergeli isteğe bağlı süper sistemden sadece eş, dost ve işveren yakınları holding çevrelerinden başka kim yararlanabilir?

ESKİ EMEKLİLERİN DURUMU NE OLACAK?

3 — Olayın en ilginç yönü, şu ana kadar tartışılan sistem içinde halen emekli durumda bulunan işçilere yer verilmemiş olmasıdır. Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana, çok zor ve iptidai şart ve kurallarla ülkemizin kalkınmasına asgari 15-25 ve 35 sene gibi uzun

yıllar, bedenlen ve fikren çalışarak, ülkenin kalkınmasına katkıda bulunduktan sonra yaşlanarak emekli olmuş insanları var saymamak, Onlara insanlık onuru ile bağdaşır bir gelir temin etmemek, onları düşünmemek bırakın sosyal devlet anlayışını, insanlık anlayışıyla da bağdaşmaz.

İşçiler külfette olduğu gibi nimette ve gelir dağılımında da sosyal adalet isterler. Demokrasilerde her zorluğun çaresi vardır.

Süper ek göstergeli sistem gerçekleşecekse, bir geçici madde ile hüküm getirilir ve mevcut emekliler bulundukları göstergeler üzerinden borçlandırılmak suretiyle intibakları yapılır. Aksi uygulama ile işçi emeklileri arasında yaratılacak ayrıcalık onarılmaz yaralar açar.

SONUÇ

Sistem bozmak kolay, kurmak zor ve risklidir. Hepimiz bu ülkenin insanlarıyız. Sınıflar arası ayrıcalıkların nelere mal olduğu unutulmalıdır.

Sonuçsuz kalmaya mahkum, uygulama alanı bulması ve asgari toplumdun çoğunluğunu memnun etmeyecek tasarılar için şirin sözler, kısa sürede, sahiplerini mahcup eder. Ülkemizde 60 yaşında öngörülen emeklilik için, 40 sene prim ve süper ek göstergeye ek prim ödeyerek emekli olmaya insanımızın ömrü yetmez.

Şu halde, özlenen amaca ulaşmak için, her çalışanın ödediği vergi matrahına esas aylık ücreti üzerinden prim almak ve son 3 yıllık ücret ortalaması üzerinden % 70 oranında emeklilik geliri bağlamak adil olur ve bütün sızlanmaları ortadan kaldırır.

Öte yandan getirilmek istenen ek gösterge sistemine devlet katkısı bulunmayacak ve isteğe bağlı olaksa, bu sistem SSK 'ya finansman temini anlamına gelir. O takdirde Bakanlık zahmet buyurmasın, onların düşündüğü ekstra süper emeklilik sistemlerini ülkemizde çok daha elverişli imkanlarla Başak, Anadolu ve Güneş gibi özel sigortalar uygulamakta ve ekonomik imkana sahip vatandaşlar esasen, bu sigortalardan yararlanmaktadır.

KOOPERATİFÇİLİK SEMİNERİ SAMSUN'DA YAPILDI...

Kooperatif başkanları karar aldılar:

TÜKETİCİ ALEYHİNE MAL ÜRETEN KURULUŞLAR BOYKOT EDİLECEK

Türk-İş'e bağlı sendikaların öncülüğünde kurulan tüketim kooperatiflerinin başkanları, tüketicinin korunması konusunda Eskişehir'de çalışmalarını sürdüren Tüketici Şikayet Bürosu ile işbirliğine giderek tüketici aleyhine mal üreten kuruluşları "boykot" kararı aldılar.

Türk-İş'in Samsun'daki Eğitim Sitesinde düzenlenen seminerde biraraya gelen tüketim kooperatifleri yöneticileri tüketicinin korunması konusunda işbirliği yapacaklarını açıkladılar. Üç günlük toplantıda kooperatiflerde bilgisayar kullanımı ve faydaları konusunda eğitici çalışmalar yapıldı.

Türk-İş Eskişehir Bölge Temsilcisi Yüksel Türemiş ve Türk-İş Kooperatifçilik Uzmanı Sinan Vargı'nın, Türk-İş'in tüketicinin korunması amacıyla başlattığı çalışmaların yurt çapında yaygınlaştırılması ve kooperatiflerin işbirliğine yönelmeleri konusundaki açıklamalarından sonra, kooperatif başkanları seminer sonucu yayınladıkları ortak bildiride şu görüşlere yer verdiler:

"İşçi kooperatifleri yöneticileri olarak bundan böyle, tüketicinin korunması konusunda, Türk-İş Eskişehir Danışma ve Şikayet Bürosu ile Türk-İş Kooperatifler Bürosuyla kesin işbirliği yapacağız. Deterjan başta olmak üzere tüketicinin sağlığına zararlı üretim yapan tüm kuruluşları boykot edeceğiz. Bu

konuda kooperatif ortaklarına ve halka gerekli bilgileri vererek tüm satacağımız mallarda "TSE" damgasının bulunmasına özen göstereceğiz."

Ayrıca toplantıda bilgisayar kullanımının getirdiği avantajların açıklanmasından sonra, kooperatiflerin bundan sonra, Türk-İş Kooperatifler Bürosu tarafından hazırlanan tek tip muhasebe planını uygulanması uygun görüldü. Bu suretle tek tip bir bilgisayar programı da Türk-İş Kooperatifler Bürosu tarafından geliştirilerek, kooperatiflere dağıtılacak. Sayıları 600'e varan tüketim koopera-

ORHAN BALABAN:
**"Kooperatiflerimize
her türlü yardımı
sağlamaya devam
edeceğiz."**

tifleri, bilgisayara yönelmek istedikleri zaman kooperatif başına yaklaşık 1 milyon lira program yazılım parası ödemekten kurtulacaklar.

1987 yılı Kooperatifçilik Eğitim Programının da görüldüğü seminerin kapanışında bir konuşma yapan Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban "Türk-İş olarak kooperatiflerimize her türlü teknik bilgi, eleman ve eğitimi sağlamaya devam edeceğiz. Kooperatiflerde işbirliğine giderek, gerek tüketicinin korunması, gerek mevzuat açısından birlikte olduklarını göstermelidirler." dedi.

TÜRK-İŞ SAĞLIK YASASI KONFERANSI...

GENEL KANI: "Bu yasa tasarısı tümüyle sakattır."

"Sağlık Hizmetleri Temel Kanun Tasarısı ve Getireceği Sorunlar" konulu konferans, 27 Mart'ta TÜRK-İŞ Genel Merkezi Salonunda yapıldı.

Yasalaşmak için TBMM'de sıra bekleyen tasarının ağır bir dille eleştirildiği toplantının açılışında bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Çoğu alanda olduğu gibi, sağlık alanında da sosyal devlet anlayışı tahrip edilmeye çalışılmıştır." dedi.

Oturum başkanlıklarının Mustafa Başoğlu, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer ve Gazi Üniv. İktisat Fak. Öğretim Üyesi Dr. Mete Törüner'in yaptığı konferansa siyasi parti temsilcileri, bilim adamları ve sendikacılar katıldılar. Konferansta Eski Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem de bir konuşma yaptı.

ŞEVKET YILMAZ:

Sağlık hakkının devlete önem alma, koruma, geliştirme ödevi yükleyen sosyal bir hak olduğunu ve bu anlayışın, yurdumuzda bütün anayasalara yansımalarını belirten Şevket Yılmaz özetle şunları söyledi:

"1961 Anayasası'nda daha içerikli; sosyal devlet esprisi içinde daha önemle vurgulanmış olan bu anlayış, 1982'lerden itibaren belli ölçülerde kırık değişmiştir... (Bireyin sağlığının korunması ödevi)nden çok, bireyi ve Devleti çevre sağlığını korumakla ödevli sayan bir yaklaşım egemen görülmektedir.

Bu anlayışın beklenen sonuçları kendini uygulamada da göstermiştir: Her yıl sağlık harcamalarının bütçe içindeki payı düşürülmüş, herkese eşit olarak verilerek gereken sağlık hizmetini geliştirecek önlemler ya alınmamış, ya da sınırlı kalmıştır.

Devlet imkânlarını, her alanda olduğu gibi sağlıkta da "özel"e aktararak, kazandırmayı planlayanlar bu eylemlerine son günlerde bir kılıf da bulmuş-

★ **Bilim ve siyaset adamlarıyla sendikacıların katıldığı konferansta, "Sağlık Hizmetleri Temel Kanun Tasarısı" gerekçe, muhteva ve kanun tekniği açılarından ağır şekilde eleştirilerek, Anayasa'ya ve "Sosyal Devlet" ilkelerine aykırılığı ortaya kondu.**

lardır.

Planlanan bu eylemin yeni adı, "reform"dur...

İşçinin öz malı olan sağlık tesisleri kimseye gereğince hizmet veremeyecek bir duruma getirilmek, parası olanın sağlık hizmetinden yararlanılabileceği bir yapı kurulmak istenmektedir.

Sağlık hizmeti sunarken ticaret yapılmaması için, elden gelen tüm mücadeleyi sürdürmeye devam edeceğiz."

MUSTAFA BAŞOĞLU:

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, Tasarının komisyonda müzakeresi sırasında TÜRK-İŞ'in görüşlerinin alınmadığını ve Konfederasyon olarak, en çok işçinin öz malı olan SSK, sağlık kuruluşlarının gaspedilmesi ve sağlık hizmetlerinin paralı hale getirilmesinin karşısında olduklarını belirterek, "Sözde reform adı verilen bu tasarı, Anayasa'ya ve sosyal devlet ilkelerine temelde karşıdır." dedi.

Başoğlu sözlerine şöyle devam etti:

"Tasarı belki de kanunlaşacaktır. Ama büyük gürültüler koparacaktır. Eğer Devlet SSK'ya el koyacaksa, bir sabah işçilerin kendi malı olan hastaneleri ve sağlık tesislerini işgal ettiğini görecektir. Eylem planlarının uygulamaya konduğu bugünlerde, hükümet bu yasayla işçinin ve fakir halkın yanında olmadığını bir kez daha ortaya koymakta."

KUBİLAY ATASAYAR:

Türkiye İşveren Sendikaları

Konfederasyonu (TİSK) Genel Sekreteri Kubilay Atasayar, insan unsurunun her dönemde ve her yerde niyet seviyesinde daima ön planda geldiğini belirterek, "İnsan unsuruna layık olduğu değer, bütün olanaklar zorlanarak verilmeye çalışılmalıdır" dedi.

Yurdumuzda sağlık hizmetlerinin yetersiz ve bir kısım vatandaşların ise hâlâ sosyal güvenliklerin yoksun olduğunu belirten Atasayar, Sağlık Yasası Tasarısını eleştirdiği konuşmasında özetle şunları söyledi:

"Tasarı; temelde sağlık işletmeciliği fikrini getirmek suretiyle sağlık hizmetinin satın alınması esasını benimsemektedir.

İşletmecilik anlayışı, beraberinde kâr ve kazanç anlayışını getirir. Kâr ve kazanç ise insan unsuruna gerektiğinden daha az değer verilmesi sonucunu doğurabilir. Oysa başarılı bir sağlık hizmetinin temelinde, insan sevgisi yatar.

Burada önemli bir noktaya işaret etmek istiyorum. Bu da Türkiye'de işçileri veya işverenleri ilgilendiren muhtelif konularda sorunların devlet katkısı olmadan çözülmesi düşüncesi ve alışkanlığıdır. Bunun en güzel örneğini sosyal sigortalar uygulamasında görüyoruz. Bugünkü Türk sistemi işçi ile işverenin ortaklaşa bedelini vermek suretiyle satın aldıkları bir sigorta sistemidir. Devletin bu sisteme hiçbir maddi katkısı olmadığı gibi aksine, toplanan paraların siyasi amaçlı yatırımlara yönlendirildiği de geçmişte görülmüştür."

TEKSİF SÜMERBANK'TA SÖZLEŞME İMZALADI

Sümerbank Genel Müdürlüğüne bağlı tekstil işkolundaki 29 işyerinde çalışan yaklaşık 30 bin işçiyi kapsayacak toplu iş sözleşmesi, Teksif Sendikası ile Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası arasında 1 Nisan'da imzalandı.

1.10.1986 tarihinde süresi sona eren toplu iş sözleşmesinin yetki prosedürünün uzaması sebebiyle taraflar arasında 3.12.1986 tarihinde başlayan müzakereler, 27.1.1987 tarihinde uyuşmazlıkla sonuçlanmış, tayin edilen resmi arabulucunun da anlaşma sağlayamaması sonucunda taraflardan Teksif Sendikası 16.3.1987 tarihinde, Kamu İş Sendikası da 21.3.1987 tarihinde karşılıklı olarak grev ve lokavt karar-

ları almışlardı.

Bu kararların alınmasından sonra tekrar bir araya gelen taraflar, yaptıkları müzakereler sonucunda 1.10.1986 tarihinden geçerli olmak üzere işletme toplu iş sözleşmesini imzalamışlardır.

2 yıllık süre için yapılan toplu iş sözleşmesinde:

— Ücret zammı : İlk 6 aylık dönem için % 25

İkinci 6 aylık süre için % 15 ve ilaveten ayda 5.000.— TL.

Üçüncü 6 aylık dönem için % 15 ve ilaveten ayda 2000.— TL.

Dördüncü 6 aylık dönem için % 15 ve ilaveten ayda 2.000 TL.

Ayrıca Teknik Nezaretçi sınıfında çalışan üyelerin saat ücretlerine yukarıda belirtilen yüzdeleri zamlar uygulanmadan önce sözleşmenin 1. yılında 90.— TL. ile 100.— TL. arasında ve ikinci yıl için 75.— TL. ile 85.— TL. arasında zam yapılmıştır.

Diğer yandan 20.00-06.00 saatleri arasında çalışan üyelerin saat ücretlerine ayrıca 15.— TL. gece zammı yapılmıştır.

— Sosyal yardım konularında yapılan artışlarda ise:

Yakacak yardımı olarak ayda 6.000.— TL.,

Aile yardımı olarak ayda 1.500.— TL.,

Yemek yardımı olarak 1. yıl 275.— TL. - 550.— TL. ikinci yıl 300 - 600.— TL.

İzin yol parası olarak yılda bir defa 15.000.— TL.

İşyerlerine götürülüp getirilmeyen üyelere günde 150.— TL. vasıta yardımı.

Yılda alış veriş karşılığı olmak üzere 15.000.— TL.lık çek, verilmesi kabul edildi ■

SIYASİ PARTİLER :

ANAP Milletvekili ve TBMM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı Mustafa Balcılar'ın, övgüyle sözettiği tasarının amacını anlatan konuşmasından sonra kürsüye gelen SHP Milletvekili İdris Gürpınar, yurdumuzdaki sağlık hizmetlerinin yetersizliği ve aksayan yönlerini konu alan konuşmasında, bu tasarının çözüm getirmek yerine Anayasa ve insan haklarına aykırı bir hale sokularak sağlık sorununun daha büyük açmazlara sürüklediğini belirtti.

DYP Genel Başkan Yardımcısı Baki Tuğ, bu tasarıyla insan unsurunun bir kenara itildiğini söyledi. Baki Tuğ, hükümetçe para ve politika unsurunun ön plâna alındığını belirterek, "İşçi ve işverenin alın teriyle dikilen müesseselerin,

Mecliste bir gece baskınıyla özelleştirilerek kişilere satılmasının karşındayız." dedi.

DSP Merkez Karar Yönetim Kurulu Üyesi Haluk Özdalga, 324 milyar liralık bir sağlık bütçesi ayıran bu iktidarın sağlık hizmetlerinde reform yapmasının olanak dışı olduğunu belirterek, "1979 yılındaki sağlık bütçesi genel bütçenin yüzde 4,2'si iken, 1985 yılında yüzde 2,5'e düşürülmüştür. Yüzde 40 azaltılan bir bütçeyle reform yapmaya kalkan iktidarın asıl amacı siyasidir." dedi.

DiĞER KONUŞMACILAR :

Prof.Dr. Turhan Akbulut, Ankara Tabipler Odası Genel Sekreteri Dr. Ata Soyer, SSK. Müdürler Kurulu İşçi Üyesi Enver Toçoğlu, Ank. Sağlık İdarecileri Derneği Başkanı Selçuk Irgıt, Ank. Esnaf ve

Küçük Sanatkarlar Birliği Başkanı Fehmi Genç, Ziraat Odaları Birliği Temsilcisi Av. Birsan Soygür, Tercüman Gazetesinden Emin Pazarcı, T.Harb-İş Genel Sekreteri Mustafa Alpdündar ve İŞHEMA Uzmanı Dr. Nejat Yazıcıoğlu da konferansa konuşmacı ve panelist olarak katıldılar.

Konferansa katılan Eski Çalışma Bakanlarından Ali Naili Erdem, Devletin sosyal devlet olduğunu, dolayısıyla devlet kurumlarının vatandaşlara hizmet sunarken, hele sağlık hizmeti verirken, bir işletme şeklinde çalışmaması gerektiğini hatırlattı. Ali Naili Erdem, "Verilen prime göre sağlık hizmeti götürmeyi, sosyal devlet anlayışı içinde görmemiz mümkün değildir. Kanun bir çelişkiler manzumesi ve ayakları yere basmayan, gerçeklerle ilgisi olmayan bir kanundur. Bu tasarı, ne muhteva yönünden bir reform getirmektedir, ne de kanun tekniğine uygundur." ■

**TÜRKİYE
MODELİ
DEMOKRASİ**